DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS–TUESDAY, LIEPOS – JULY 21, 2020 • Vol. CXI NR. 86 Kaina 1.50 dol.

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 07-20-2020

DRAUGAS

laikraštis lietuviams
leidžiamas nuo 1909 metų

Paminėtas legendinis „Lituanicos" skrydis

Sekmadienį, liepos 19 dieną, istorinis Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydis per Atlantą buvo paminėtas Amerikoje, iš kur jie pradėjo kelionę ir Lenkijoje, kur abu lakūnai žuvo. Nors nuo tos dienos, kai „Lituanica" pakilo legendiniam skrydžiui, praėjo jau 87-eri metai, prisiminimas apie du didvyrius gyvas iki šiol.

Apie „Lituanicos" skrydžio paminėjimą skaitykite 3 ir 12 psl.

Šiapus Atlanto – virtualios, Lietuvoje – tikros

JAV lietuvių stovyklavietės šiemet – ramios, be įprastinio stovyklautojų šurmulio. Vienur vieninteliai „stovyklautojai" yra miško gyvūnai. Kitur trumpam pasirodo nedidelės suaugusiųjų grupelės ir, visiems laikantis nustatytų saugumo gairių, atlieka sumanytą darbą – nudažo ar atstato kokį stovyklos pastatą... **– 4 psl.**

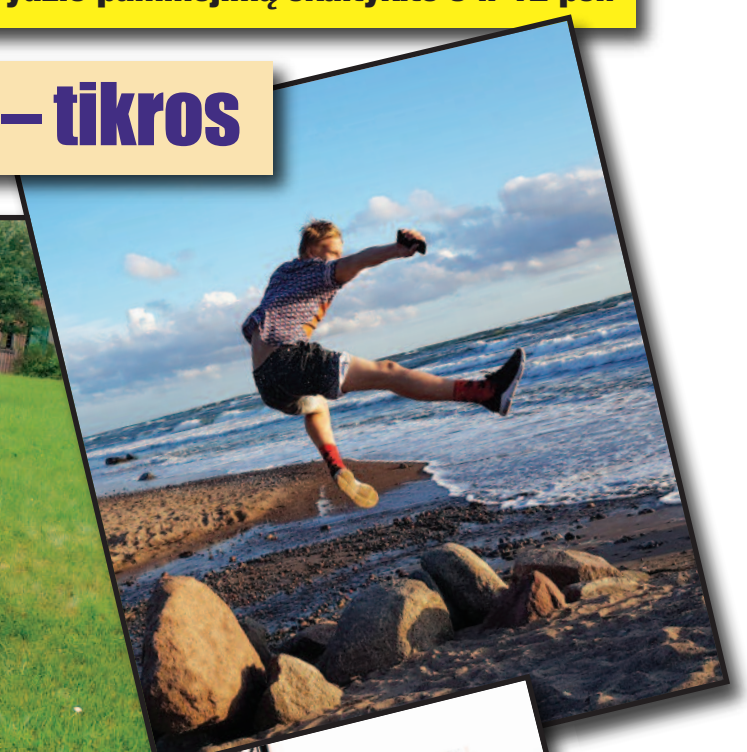

Tik šiek tiek jaunesnis už „Draugą"

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka parengė virtualią parodą „Išeivijos žiniasklaidos lūžiai po 1990-ųjų". Į septynis skyrius suskirstyta paroda kviečia susipažinti su laikraščiais bei žurnalais iš Europos, JAV, Pietų Amerikos, Kanados ir Australijos. Šią parodą pristatysime viename artimiausių „Draugo" numerių, o šiandien prisiminkime į 105 metus įžengusio „Vyčio" istoriją. **– 9 psl.**

Valio, Priegliau!

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

Ačiū „Draugui”, kuris man dar vis leidžia reikšti savo nuomonę. Kai pamatai, išgirsti ar perskaitai kokią naujieną, kuri „rauna stogą”, kyla noras „išsikrauti”, „nuleisti garą”. Toks emocijų pliūpsnis užplūdo tv3 žinių tinklalapyje perskaičius studento lituanisto Priegliaus Žuklio kalbą atsiimant Vilniaus universiteto filologijos studijų diplomą. Būsimasis lietuvių kalbos specialistas išliejo apmaudą dėl dabartinės lietuvių kalbos politikos. Ir emocijos užplūdo ne tik šių eilučių autorę – internete pasipylė įvairiausi atsiliepimai. Vieni gyrė, kiti peikė.

„Turime tokią garbę šiandien tapti diplomuotais filologais. Suprask – lietuvių kalbos ir tautos sergėtojais. ...Žinot, jeigu šiandien medicinos fakultete būtų dėstoma XIX amžiaus medicina, manau, patys studentai pašiurptų nuo įsivaizdavimo, kas būtų, jeigu būtų ta medicina pritaikyta šiandien. Per 200 metų mokslas juk radikaliai pasikeitė. ...Tad kada mes filologijos fakultete pabusime, kad didžioji dalis filologijos mokslo čia ir kitur Lietuvoje yra pagal XIX amžiaus mokslo suvokimą apie kalbą, apie vieną teisingą variantą kirčiuoti ir kalbėti, apie didžiųjų kalbos klaidų sąrašą, kurį mes, studentai, kruopščiai testuojame ant savo tėvų ir draugų. Išsireikšti ‘gerbūvis’, ‘neužilgo’, ‘kas liečia’, ‘įtakoti’ – klaida, klaida, klaida, klaida! Žinoma, filologai nėra medikai, ant mūsų pečių negula atsakomybė už žmonių gyvybes, bet kas nutinka, kai moksleiviams kalama į galvą, kad jų tėvų kalba darkyta, kad tarmėje esantis žodis, pasirodo, užterštas slavizmais? Arba jų ilgasis balsis, pasirodo, per trumpai tariamas? Kur jau, Lietuvoje net mokytojai, net žurnalistai daro klaidų kalbėdami lietuviškai”, – sakė įdomaus vardo savininkas, atsiėmęs lietuvių kalbos ir literatūros specialybės diplomą.

Prieglius internete susilaukė daugiau kritikos, negu pagyrimo. Man, prieš daugelį dešimtmečių taip pat krimtusiai lietuvių kalbos ir literatūros mokslus, jo mintys buvo labai prie širdies. Jeigu ne kasdien, tai labai dažnai užkliūna už akies koks nors kalbininkų „šedevras”. Esu ta tema jau rašiusi, kai kur gal ir pasikartosiu, bet negaliu sulaikyti apmaudo, kai važiuoju pro stulpą, ant kurio kabo mano vaikystės kaimo pavadinimas Striukai. Aš tuomet gyvenau Striūkų kaime, o dabar jis „sunormintas”, ir tai reiškia – pritaikytas prie suvalkiečių ausies ir supratimo apie vardus. Mat literatūrinė kalba sukurta vakarų aukštaičių – suvalkiečių patarmės pagrindu. Puiku, reikėjo visokiausiomis tarmėmis ir patarmėmis šnekantiems lietuviams duoti bendrą kalbą – bendravimo ir bendradarbiavimo kalbą. Bet kam naikinti tarmybes, ypač vietovardžiuose? Ką, sakykim, į mano kraštus atvykęs užsienietis tyrinėti lietuvių tarmių, randa Striukų kaime? Čia gyvenantys žmonės juk ir šiandien tą vardą taria po senovei – Striūkai.

Arba dar – į Pasvalį iš Žeimelio važiuojame pro kaimą, kuris pavadintas Staškaviečiais. Tai dirbtinai sukurtas vietovardis, nes mūsų tarmėje vieta, kur, sakykim, gyvena ar gyveno Balčiūnas, taip ir vadinama – Balčiūnai. Taigi šiame kaime, matyt, gyveno Staškavičius ir ta vieta buvo pavadinta Staškavičiais. Bet kažkoks „mokytas” lituanistas, o greičiau kalbos darkytojas, pagalvojo, kad čia yra Staškų vieta ir sukūrė Staškaviečius. Ir taip liks ilgiems dešimtmečiams, nes tas pavadinimas nugulė į daugelį to kaimo žmonių dokumentų.

Erzina ne tik vietovardžiai, bet ir daugelis žodžių, kurie buvo ar yra „uždrausti” ir pavadinti klaida. Štai mano jaunystės laikais kalbininkai buvo sugalvoję, kad žodelytis „virš” naudojamas tik „virš miško” ar „virš stalo” prasme, o „virš penkių tūkstančių dolerių” – jau klaida. Kodėl? Dabar skaitau, kad 2017 m. kalbos komisijos pakomisė „virš” jau leidžia vartoti ir anksčiau peiktais atvejais. Ką tai reiškia? Kad kalbininkams taip pat reikia užsidirbti duoną ir parodyti kokius nors savo darbo rezultatus? Yra tokia Lietuvių kalbos komisija, kurios atstovai sėdi Vilniuje, o jų atstovai – kiekviename rajono centre ir muštravoja visuomenę, kaip reikia rašyti. Ypač persekiojami žurnalistai, televizijoms ir laikraščių redakcijoms skiriamos baudos už „klaidas”. Tik vieno posėdžio metu Lietuvių kalbos komisija nutaria vienaip, po metų ar dešimties kita komisijos sudėtis jau nutaria kitaip.

Šviesa tunelio gale

Kai žiniasklaidoje aptikau Illinois universiteto Čikagoje prof. Giedriaus Subačiaus ir Lietuvos kalbos instituto Lietuvoje prof. Loretos Vaicekauskienės pasisakymus apie šiuolaikinę lietuvių kalbą, akyse prašviesėjo. Vadinasi, ne vien mane pykina įstatymais įkalinta mano mylima lietuvių kalba. Vienaname straipsnyje šie profesoriai pateikė dar tokį kalbos biurokratų darbo pavyzdį: „2005 m. ‘Kalbos patarimų’ knygoje ‘bintas’ vertintas kaip vengtina vartoti svetimybė, teiktas atitikmuo ‘tvarstis’, 2013 m. leidime ‘bintas’ vertinamas kaip lygiavertis normos variantas žodžiui ‘vyturas’. Taigi reguliuotojai 2005 metais žodį ‘bintas’ draudė, o 2013-aisiais persigalvojo. Ar gydytojai turi sekti ir paklusti tokiems valstybės vardu skelbiamiems komisijos nutarimams ir apsigalvojimams?”

Viename renginyje prof. Vaicekauskienė į klausimą „Kuo lietuvių kalbos politika skiriasi nuo kitų valstybių?” atsakė: „Kiek man teko skaityti, susidurti, ištraukčiau pagrindinį bruožą – pas mus ta politika labai ryškiai užsiima kalbininkai ir yra orientuota ne į visuomenės pagalbą, švietimą, informavimą, rekomendacijas, o kiek į persekiojimą ir draudimus. Kad kalbininkai šiandien gali drausti, yra išskirtinis mūsų bruožas”.

Pridėčiau – ir kurti kalbą. Ne kalbininkai turi kurti kalbą, kalbą kuriame mes, kalbėtojai, tauta, visuomenė. Kalbininkai turėtų ją tik tyrinėti ir stebėtis – ach, kaip tie mūsų šiuolaikiniai tautiečiai įdomiai pradėjo sakyti, tai kažkas nauja... Na, ir patarti. Tai supranta jau net studentas Prieglius, kuris greičiausiai yra mokinys tų „laisvamanių” profesorių, kaip Subačius ir Vaicekauskienė.

„Galbūt XIX amžiuje filologija ir sukūrė lietuvių tautą, bet ten užstrigusi, šiandien palaiko nesibaigiantį kalbos kompleksą – pasirodo, Lietuvoje niekas nemoka kalbėti lietuviškai, tik vienos komisijos nariai. Galbūt galėtume šiuos įtakingus žmones bent jau rinkti tiesioginiuose rinkimuose? Visi lietuviai kraipo galvas, kokias keistenybes tie filologai sugalvoja: tai leidžia, tai draudžia, tai vėl persigalvoja. Tad kada mes, universiteto diplomą šiandien gaunantys žmonės, atsibusime, kad Lietuvos filologija dažniausiai velkasi keliais šimtais metų atgal? Žinoma, argi malonu pripažinti faktą, kad visą eterį užimanti normatyvinė lietuvių kalbotyra, nevadinama nei mokslu, nei juo labiau kalbinės tikrovės tyrinėjimu šiuolaikiniame kalbotyros pasaulyje”, – sakė studentas Prieglius, išeinantis į kalbos gyvenimą.

Anot prof. Vaicekauskienės, „Mūsų lietuvių kalba yra labai konservatyvi, labai paveikta sovietmečio, požiūrio į žmogų, į jo kultūrą, individualumą, į jo teisę pasirinkti ir užsikonservavusi, labai subiurokratėjusi: išleisti įstatymai, viskas nutarimų forma ir prievole tų įstatymų laikytis”.

Kas turima mintyje, kai sakoma: mūsų kalba užsikonservavo XIX amžiuje? Ogi kad jai neleidžiama vystytis, atsirasti naujiems žodžiams, juos gali „nukalti” tik kalbininkai. Viskas juda, auga, miršta. Taip turėtų būti ir su kalba. Pvz., įstatymas draudžia vartoti „kad” su bendratimi. Negalima sakyti: „Susirinkome, kad pasidalyti patirtimi”, nors taip sako labai daug žmonių. Kalbininkai sako, kad tai slavizmas. Reikia sakyti: „kad pasidalytume patirtimi”. Ir „agurkas” kažkada buvo slavizmas. Ar šiandien kas nors šį pavadinimą peikia?

„Mieli studentai, dauguma mūsų stodami į filologiją girdėjome tą patį klausimą – na, tai ką darysi po studijų? Gal kalbos redaktorium dirbsi? Tad štai šiandien laikas pasirinkti – ar būsime vieni kitų redaktoriai, taisysime visokius ‘įtakojimus’, ‘kad su bendratimis’, ar būsime universitetinį išsilavinimą įgiję filologai, kurie stebi, žavisi, tiria kalbą, jos kuriamas socialines reikšmes, o ne rašo įsivaizduojamas normas ir visiems aiškina, kad Lietuvoje niekas nemoka kalbėti lietuviškai?” – klausė baigdamas universitetą P. Žuklys.

„Lietuvių kalbos normintojai ir kalbos kontrolė neapsikentusių tautiečių apdovanojami itin tamsių spalvų epitetais: *kalbos diktatas, genocidas, gestapas, kalbajobai, kalėjimas, nacistinis režimas, policija, talibanas*. Viešoji erdvė šaukiasi revoliucijos, o naujos studijos įvardija kalbos institucijas persmelkusį sovietinį paveldą – tai galios siekimas, nemokšiškumas, manipuliavimas grėsmėmis, kalbos saugojimo argumentais. Vis dažniau išgirstame: ką daryti?”

Taigi ką daryti? Profesoriai siūlo naikinti Lietuvių kalbos komisiją: „Kalbos komisijos nereikia. Ne todėl, kad taisyklinga kalba nereikalinga, o todėl, kad nuo sovietų laikų Lietuvoje įtvirtinta klaidinga taisyklingos kalbos samprata”, – sako profesoriai G. Subačius ir L. Vaicekauskienė, įsitikinę, kad lietuvių kalba nėra vien tik bendrinė kalba, bet ir tarmės, ir dar daug kitų dalykų, ir kad lietuvis negali kalbėti netaisyklingai, nes jis su šia kalba gimė ir augo. Netaisyklingai gali kalbėti tik užsienietis, kuris mokosi lietuviškai. „Tad kalbos institucijų galia drausti ir bausti turi būti panaikinta. Kur tik Lietuvos įstatymuose įrašytas, taisyklingos kalbos reikalavimas turi būti išbrauktas”.

Tai nereiškia, kad kalbininkų ir kalbos redaktorių daugiau nereikės ir visi galės rašyti kaip nori. Kalbininkai patarinės kaip geriau rašyti, o redaktoriai toliau sau tvarkys straipsnių ir knygų kalbą – kad būtų laikomasi gramatikos taisyklių ir kad būtų aiški mintis. Kaip kirpėjas dailiai sušukuoja plaukus, taip redaktorius sušukuoja rašinio stilių, kad skaitytojui būtų malonu skaityti.

O Priegliui valio! Vadinasi, kalbos laisvamanių daugėja. Yra vilties, kad ir lietuvių kalba kada nors išsilaisvins iš okupacijos retežių.

DRAUGAS
(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday
except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.
Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284
Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.
Subscription Rates: $150.00.

GARBĖS PRENUMERATA **$250.00**
JAV – metams **$150.00** • 1/2 metų **$80.00** • 3 mėn. **$57.00**
Pirma klase – **$340.00** • kartą per savaitę **$240.00**
Į Kanadą – metams **$390.00** (USD) • 1/2 metų **$210.00** (USD) • 3 mėn.**$110.00** (USD)
Į Lietuvą paprastu paštu – metams **$120.00** • 1/2 metų **$66.00**
Internetinė prenumerata – metams **$99.00**

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA
JAV metams **$95.00** • 1/2 metų **$70.00** • 3 mėn. **$48.00**
Į Kanadą– metams **$150.00** (USD) • 1/2 metų **$120.00** (USD) • 3 mėn.**$75.00** (USD)
Į Lietuvą – metams **$70.00**

Mažindami pašto išlaidas, prenumeratos kvitų nesiunčiame. ***„Draugo” prenumerata yra mokama iš anksto.***
Administracija dirba kasdien nuo 9:00 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
Redakcija dirba kasdien nuo 8:00 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

Administracija –
skelbimai@draugas.org., administracija@draugas.org

Reklama – Audronė Kižytė,
audreykizys@gmail.com, 630-805-1404

Vyriausioji redaktorė –
Ramunė Lapas
vyr.redaktore@gmail.com

Redaktorė –
Virginija Petrauskienė

Techninis redaktorius –
Jonas Kuprys

Korektorė –
Dalia Sokienė

El. svetainė –
Neringa Smilgytė

Už skelbimų turinį redakcija neatsako.
Autorių nuomonė nebūtinai sutampa su leidėjų ir redakcijos nuomone.

Skaitykite „Draugą” greičiau! – www.draugas.org

LAIŠKAI

TIK TIESA IŠLAISVINA ŽMONES

Neaišku, kur taip ilgai klajojęs birželio 13 d. ,,Draugas" pagaliau pasiekė ir mūsų namus JAV rytiniame pakraštyje. Nustebau pamačiusi didžiulį skelbimą ,,Amerikos lietuviai ir draugai už Biden". Keli šimtai pasirašiusiųjų JAV lietuvių ragino balsuoti už Biden. Atskirai patalpintas mažos apimties paaiškinimas, kodėl susikūrė ,,American Lithuanians and Friends for Biden" organizacija ir koks tos organizacijos tikslas. Šioje ,,Biden draugų" agitacijoje bandoma gąsdinti tautiečius, kad perrinkus dabartinį prezidentą dar vienai kadencijai, ,,Lietuvai antra Trump kadencija būtų pavojinga". Pavojus Lietuvai kiltų, anot ,,Biden draugų", dėl dabartinio prezidento nesutramdomo noro ,,ištraukti JAV iš tarptautinių organizacijų" ir… jo ,,nesuprantamo palankumo Vladimirui Putinui".

Aš nežinau, ką dabartinis JAV prezidentas jaučia; kokius jis turi norus ir kokius jis sprendimus darytų ateityje, jeigu būtų išrinktas antrai kadencijai, todėl apie tai nerašysiu. Neskelbsiu, už kurį balsuosiu aš ir nepatarinėsiu jums, už kurį reikėtų balsuoti. Žinau, kad žmonės, žinodami neiškraipytą tiesą, nuspręs puikiausiai patys ką pasirinkti prezidentu, patikint savo, savo artimųjų ir Lietuvos likimą. Deja, ,,Biden draugų" agitaciniai paaiškinimai, kas turėtų tapti kitu JAV prezidentu, neatrodo kaip sąžiningos pastangos pateikti lietuvių bendruomenei neiškraipytus faktus, padedant tautiečiams apsispręsti už ką balsuoti.

Siekiant objektyvumo, ,,Biden draugai" galėjo kreiptis į dabartinį prezidentą ir į kitą pretendentą į prezidentus, užduodant jiems klausimus apie jų veiksmus ateityje, siekiant užtikrinti Lietuvos saugumą. Gautus atsakymus perteikti lietuvių bendruomenei be savo ,,paaiškinimų". Tokios jų pastangos būtų sveikintinos ir priimtinos. Nešališkumas abiejų partijų kandidatams į prezidentus būtų sukėlęs JAV būsimo prezidento pagarbą lietuvių bendruomenei ir paskatinęs JAV prezidentą laikytis lietuviams duoto pažado. Deja, vietoje objektyvios informacijos buvo išplatinta vienašališka agitacija.

NATO (ne)meilė

,,Biden draugai" savo skelbime, kodėl jie įkūrė ,,American Lithuanians and Friends for Biden", skelbia, kad dabartinis JAV prezidentas yra pavojingas Lietuvai, nes yra nusistatęs prieš NATO. ,,Biden draugai" paaiškina dabartinio prezidento nemeilę Lietuvai taip: ,,Trump jaučia nesuprantamą palankumą Vladimirui Putinui, o Putinas neabejotinai nori atsikratyti NATO". ,,Biden draugai" skelbia, kad tik ,,…Biden stipriai palaiko NATO… yra išreiškęs Lietuvai palankumą…"

Tiesa, jog dabartinis prezidentas yra sakęs, kad JAV užsienio ir saugumo politika neturėtų remtis labdara; kad JAV sąjungininkai Europoje savo gynybai išleidžia per mažai; kad jie perdaug pasitiki JAV kaip pagrindiniu savo saugumo garantu. Lietuva ir daugelis kitų Europos šalių priėmė šią JAV prezidento konstruktyvią kritiką teigiamai ir padidino išlaidas savo valstybių gynybai – NATO sustiprėjo.

Aptariant Biden požiūrį į NATO, verta atkreipti dėmesį į Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos mokslininkės Gerdos Jakštaitės situacijos analizę. Ji teigia, kad rinkiminės kampanijos metu Biden pasisako už tai, kad NATO valstybės-narės neturėtų mokėti iš savo biudžeto 2 proc. savo valstybės gynybai. JAV pasirūpintų NATO valstybių saugumu, bet NATO šalys „mainais" turėtų bendradarbiauti su JAV ,,balansuojant Kinijos galią, situacijos valdymą Vidurio Rytuose ar reformuojant pasaulio ekonomiką". G. Jakštaitė teigia, kad ,,Lietuvai tam tikrų NATO aspektų padarymas mainų objektu nėra palankus – tai reikštų galimą europinių karinių pajėgumų mažėjimą, didesnę europinių NATO narių priklausomybę nuo JAV gynybos srityje ir kozirio, kurį Lietuva jau turi savo rankose (skiriami 2 proc. šalies gynybai) nuvertėjimą". Pasvarstykime, ar pagal Biden planą visiškai nuginklavus Europos valstybes, tikrai bus sustiprinta NATO ir Lietuva taps saugesnė?

G. Jakštaitė iškelia kitą Lietuvai nerimą keliantį Biden nusistatymą: ,,Rinkiminės kampanijos metu jis (Biden) pabrėžė, jog, jo nuomone, karinė jėga be kitų sąlygų naudotina tada, kai tikslas yra aiškus ir pasiekiamas. Vadovaujantis šia nuostata, kokia tikimybė, kad JAV imtųsi karinių veiksmų Rusijos agresijos Baltijos šalyse atveju?" G. Jakštaitė taip pat atkreipia dėmesį į Biden globalios politikos strategiją: ,,J. Bideno rinkiminė užsienio ir saugumo politikos darbotvarkė rodo prioritetą ne regioninei, o globaliai politikai, kurioje mažų valstybių galimybės dalyvauti yra ribotos".

Dar kartą pergalvokim Biden planą užtikrinant Lietuvos saugumą: sunaikinti Lietuvos valstybės gynybinius pajėgumus, o tada, iškilus pavojui Lietuvos laisvei, pasvarstyti, ar Lietuvos gynyba nuo Rusijos agresijos yra pakankamai aiškus ir pasiekiamas tikslas su garantuota pergale globalaus pasaulio fone.

Taigi, ar ,,Biden draugų" tvirtinimas, kad tik Biden geriausiai apsaugos Lietuvą nuo agresorių, tikrai turi pagrindo? Norėtųsi išgirsti iš ,,Biden draugų" ne tik teiginį, kad ,,Biden stipriai palaiko NATO ir yra įvairiomis progomis išreiškęs Lietuvai palankumą…", bet sužinoti konkrečius Biden darbus Lietuvos labui, kuriuos jis atliko 40 m. būdamas politiku. Obama-Biden vyriausybėje buvęs JAV Gynybos sekretorius Robert Gates yra pasakęs, kad „Biden klydo dėl beveik kiekvieno saugumo politikos klausimo per pastaruosius 40 metų". Ar toks buvusio JAV Gynybos sekretoriaus apibūdinimas neturėtų šiek tiek atšaldyti ,,Biden draugų" entuziazmo, pristatant lietuvių bendruomenei geriausią Lietuvos saugumo garantą?

Gali (ne)būti

,,Biden draugai" pateikia ,,paaiškinimą", kodėl JAV dar iki šiol nepasitraukė iš NATO: ,,galėjo būti dėka Prezidento patarėjų…" Gal reikėtų aptarti ir priešingą galimybę, kad galėjo ir NEbūti Prezidento patarėjų įtakos, bet…, gerbdami ,,Draugo" skaitytojus, palikime jiems patiems žaisti šį spėliojimo žaidimą, ,,kas galėjo būti/NEbūti". Spėsiu, kad toks propagandistų vartojamas žaidimas yra skirtas įtakoti neatidžių žmonių galvojimą. Neužkibkime ant tokių pigių kabliukų.

Priklausomybė, kurios nenorima atsisakyti

,,Biden draugai" skelbia, kad dabartinis prezidentas išves 25 proc. JAV karių iš Vokietijos. Tai tiesa, bet pasakius „A" reikėtų neužmiršti pasakyti ir „B". Turtingoji Vokietija atsisako prisidėti finansiškai prie NATO išlaikymo. Vokietija Obama-Biden vadovavimo metu glaudžiai bendradarbiavo su Rusija, statydama „North Stream 2" dujotiekį Baltijos jūros dugnu, ir dėjo visas pastangas, kad Europa taptų priklausoma nuo Rusijos dujų. Ar ekonomiškai nuo Rusijos priklausomos valstybės gali būti politiškai nuo jos nepriklausomos? Paspėliokime, ar Vokietija, paklausiusi JAV prezidento priekaištų dėl ekonominio bendradarbiavimo su Rusija ir dėl atsisakymo remti NATO, būtų sureagavusi atitinkamai ir tapusi gynybiškai stipri ir ekonomiškai nepriklausoma nuo Rusijos? Ar galingos NATO valstybės turėjimas kaimynystėje neatgrasintų Lietuvos priešų? Šiuo atveju ne JAV prezidento priekaištai Vokietijai susilpnino NATO, o Vokietijos didelis noras draugauti su Rusija ir pataikauti Rusijai.

Tuo pačiu reikėtų priminti tautiečiams, kad dabartinis prezidentas tik pratęsia buvusios Obama-Biden administracijos pradėtą darbą mažinant Europos valstybių saugumo priklausomybę nuo JAV kariuomenės. 2012 m. Obama-Biden valdymo metu iš Europos buvo išvesta 7 tūkst. JAV karių. Ir tai įvyko po to, kai Rusija okupavo Gruziją. Gaila, kad 2012 m. „Biden draugams" nerūpėjo nei ,,NATO silpninimas", nei dėl to kylantis Lietuvai pavojus. O gal 2012 m. Rusija buvo labai draugiška valstybė Lietuvai ir NATO šalims? Nemanau.

Reali situacija

Nepaisant to, ką ir kaip dabartinis prezidentas pasakė, nepaisant to, kaip jo vadovavimą apibūdina ,,Biden draugai", dabartinis prezidentas neapleido Lietuvos. Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijos mokslininkė G. Jakštaitė dabartinio JAV prezidento vadovavimo metus vertina taip: „JAV įsipareigojimus NATO išlaikė, JAV santykiai su Rusija **ne**atšilo, Ukrainai buvo pradėta tiekti kitokios kategorijos ginkluotė, NATO Rytų flangas **ne**buvo užmirštas". Tokia yra Lietuvos patirtis. Kodėl „Biden draugai" ignoruoja faktus?

Štai birželio 27 d. „Drauge" Lietuvos kariuomenės vadas generolas leitenantas Valdemaras Rupšys pasakoja, kaip dabartiniu metu Lietuvos kariuomenė glaudžiai bendradarbiauja su JAV kariuomene. Jis pasakoja, kad Lietuvoje buvo dislokuotas JAV sausumos 9 batalionas, kad Lietuvoje rugpjūčio mėn. vyks JAV oro gynybos vienetų pratybos, vėliau – bus vykdomos kartu šaudymo pratybos. Išmintingi žmonės sako, kad ateitį teisingiausiai galima numatyti įvertinus praeitį. ,,Biden draugams" nereikėtų kurti baisių ateities scenarijų, jeigu jie neignoruotų realybės.

Visada ieškokime tiesos

Baigdama noriu pakviesti ,,Draugo" skaitytojus neklausyti jokios propagandos, taip pat ir ,,Biden draugų". Klausykite politikų kalbų, bet jokiu būdu neklausykite tų kalbų aiškintojų, perpasakotojų, ,,analitikų". Neturiu jokių abejonių, kad žmonės, žinodami tiesą, išsirinks geriausią (ne idealų), jų interesams atstovaujantį prezidentą.

Vitalija Dunčienė
Philadephia, PA

Laiškų ir komentarų autoriai nebūtinai atspindi redakcijos ir leidėjų nuostatas. Redakcija priima skaitytojų laiškus, pasirašytus ne daugiau kaip dviejų asmenų, pasilikdama teisę trumpinti ir redaguoti jų kalbą.

Lakūnų atminimas pagerbtas Lenkijoje

Liepos 19-ąją Lenkijoje buvo paminėtos S. Dariaus ir S. Girėno legendinio transatlantinio skrydžio 87-osios metinės. Pagerbiant lakūnų atminimą, aukotos šv. Mišios Szczecin Šv. Jokūbo katedroje ir „Lituanicos" sudužimo vietoje Pszczelnik miške prie S. Dariaus ir S. Girėno paminklo.

„Nutrūkęs didvyriškas skrydis nesibaigė. Žinia apie lakūnų žygdarbį ir dabar skrieja po pasaulį. Lietuvoje jie tapo galingu įkvėpimo šaltiniu naujoms lietuvių kartoms, kurios įgyvendina lakūnų svajonę apie iškilią Tėvynės vietą pasaulio žemėlapyje," – savo kalboje pažymėjo Lietuvos ambasadorius Lenkijoje Eduardas Borisovas, taip pat perduodamas Kauno miesto savivaldybės sveikinimus ir padėkas.

Ambasadorius padėkojo Szczecin lietuviams, Vakarų Pamario vaivadijos, Myślibórz savivaldybės, bažnyčios atstovams bei visiems, kurie puoselėja Lietuvos lakūnų atminimą.

Ambasadorius E. Borisovas, gynybos atašė G. Kazokas ir Lietuvos garbės konsulas W. Wierzchoś padėjo gėlių prie Šv. Jokūbo katedros Aušros Vartų Dievo Motinos koplyčioje įrengtos S. Dariaus ir S. Girėno atminimo lentos ir prie paminklo S. Dariui ir S. Girėnui žūties vietoje. Minėjime taip pat dalyvavo Kauno rajono savivaldybės delegacija.

URM inf.

TELKINIAI

Vilniaus „Vilties angelo" vaikai stovyklavo pajūryje.

Vasaros stovyklos: Šiapus Atlanto – virtualios, Lietuvoje – tikros

„Gyva" skulptūra. „Vilties angelo" archyvo nuotraukos

RAMUNĖ KUBILIŪTĖ

Apsilankius keliose internetinėse svetainėse ir socialinių tinklų paskyrose matyti, kad stovyklų vadovai ir esamomis sąlygomis sugalvoja įvairių užsiėmimų stovyklautojams bei jų šeimoms. Los Angeles skautai šią savaitę (liepos 19–25 d.) organizuoja virtualią stovyklą „Užsikrėsk skautavimu 2020". Virtualioje Neringos stovyklos „Facebook" paskyroje galima prisijungti prie pamokėlių ir užsiėmimų, kurie filmukų formatu – dainos, šokiai, maldos, receptai, apmąstymai ir daugiau – bando atkartoti Neringą. Dainavos stovyklavietėje paprastai stovyklauja Detroito skautai, įvairių ateitininkų sąjungų nariai, lietuvių kilmės šeimų vaikai ir lituanistinių mokyklų mokytojai. O šiemet reikia pasitenkinti nuotraukomis ir virtualiu koncertu. Stovyklavietės svetainėje ir „Facebook" paskyroje buvo paskelbta, kad visi yra kviečiami pasidalinti nuotraukomis, geriausiais Dainavos prisiminimais, naudojant #dainavaširdyje ir @campdainava. Stovyklos entuziastai visus kviečia į rugpjūčio 2 d. rengiamą vienos valandos trukmės koncertą „Dainava širdyje", kurį bus galima stebėti (*livestream*) per „Youtube", paspaudus jungtį iš stovyklavietės svetainės.

Lietuvoje yra šiek tiek kitoks vaizdas. Iš spaudoje ir socialiniuose tinkluose matomų vaizdų ir žinių susidaro vaizdas, kad vasaros stovyklos vyksta pilnu tempu – krepšinio, filmavimo, regioninės ir t.t. Lietuvos skautijos „Facebook" paskyroje džiaugiamasi, kad galima prisidėti prie atsikuriančių Lietuvos žydų skautų. Liepos mėn. 4 d. savaitgalį vyko antra bendra Lietuvos skautijos ir atkuriamų Lietuvos žydų skautų stovykla.

Iš šono stebint negalima žinoti visų niuansų, rūpesčių bei išankstinių diskusijų, kurios vyko planuojant tas stovyklas Lietuvoje, kai visi dar gyveno pandemijos karantino sąlygomis… Vienos stovyklos rengėja atskleidė, kad norint vadovautis naujomis higienos gairėmis, reikėjo keisti stovyklavietę.

Stovyklauja Lietuvos ateitininkai

Minint ateitininkijos 110 metų, Lietuvoje 2020 m. Seimo buvo paskelbti Ateitininkų metais. Nors Ateitininkų federacijos (AF) taryba atšaukė jubiliejinį XVII kongresą, tačiau rugpjūčio 1 d. Vilniuje bus rengiamas neeilinis suvažiavimas. Jau virtualiai vyko kandidatų į AF pirmininkus debatai ir kandidatų į valdybą ir revizijos komitetą narių pristatymai.

Lietuvoje pandemijos grėsmei sumažėjus paaiškėjo, kad po suvažiavimo (planuoto vietoj kongreso) bus galima ruošti moksleivių žygį ir kelias įprastines jaunųjų ir vyresniųjų ateitininkų vasaros stovyklas. Liepos 15 d. „Marijos radijo" ateitininkų laidoje trys vadovai su laidos vedėja aptarė vasaros stovyklų prasmę ir reikšmę vaikams ir jaunimui Berčiūnuose, netoli Panevėžio (ten net dviem pamainomis stovyklauja jauniausieji Lietuvos ateitininkai ir svečiai). Moksleiviai ateitininkai Lietuvoje (7–12 klasės) paprastai ruošia „keliaujančias stovyklas" vasaros metu ir šiemet paskelbė žygį, pavadintą „Pasūdyk Lietuvą". Moksleivių ateitininkų sąjungos valdyba kviečia jaunimą žygiuoti po Suvalkiją, *sūdant* mažų kaimelių gyvenimėlį. Jie žada išjudinti ne tik savo kūnus, bet ir aplinkinius kaimus savo gerais darbais. „Pasūdyk Lietuvą" – misijinis žygis. Jo tikslas – keliauti per Lietuvą *sūdant* ją. Sūdymas – tai visa ko atnaujinimas Kristuje. Suaugę, kurie priklauso Sendraugių ateitininkų sąjungai, yra kviečiami rugpjūčio 4–9 d. suvažiuoti į Guopstus, Vilniaus jėzuitų stovyklavietę Trakų rajone. Dalyvaus pavieniai asmenys ir ateitininkų šeimos. Kasmet stovykla yra pavadinama „KompASaS", pridėjus metus…

Šateikiuose vaikai rinko žolynus, ruošė juos arbatai, gamino suvenyrus. Dienos centro nuotr.

Stovyklas rengia pomokykliniai dienos centrai

Vasaros stovyklos rizikos grupės šeimų vaikams yra atgaiva leisti vasarą su užsiėmimais ir išvykomis į Lietuvos istorines vietas bei gamtą, ko dažnai neįstengia organizuoti jų tėvai. Org. „Vaiko vartai į mokslą" remia devynis pomokyklinius dienos centrus, kuriuos lanko rizikos grupės šeimų vaikai ir jaunuoliai. Apie kelių centrų vasaros stovyklas organizacijos valdybai papasakojo jų vadovės.

Šateikiuose karantino metu, anot užimtumo vadovės Ingos, ji su Simona sukūrė trumpą stovyklėlės planą, kurį padėjo įgyvendinti mokytojai Lina ir Petras bei psichologė Nijolė. Jų suplanuotoje dienos stovykloje vyko įvairios smagios veiklos, edukaciniai, kūrybiniai užsiėmimai, sporto rungtys: vaikai gamino meškeres ir stovyklos metu žvejojo; kai kurie vaikučiai žvejojo pirmąjį kartą ir jiems pasisekė pagauti žuvies. Laimė ir džiaugsmas spindėjo jų veiduose, o iš pagautos žuvies centro virtuvėje buvo verdama žuvienė, kurią buvo galima skanauti. Parke bei pievose vaikai rinko žoleles, gėles ir gamino žolynų taką. Surinktas gėles, žoleles dar panaudojo antspaudų iš gipso gamybai (iš plastelino gamino plokščią padelį, į kurį įspaudė norimas žoles bei gėles, po to atsargiai ištraukę užpylė paruošto gipso mišinio, kuris greit sustingo) ir galėjo grožėtis savo darbeliais. Taip pat iš vaistažolių rišo mažus „Dienos centro arbatos" ry-

Vilniečių išvyka į Gintaro muziejų Palangoje. „Vilties vėrinėlių" archyvo nuotraukos

šulėlius – ja vaišins dienos centro svečius. Mergaitės batikos raštais margino savo palaidinukes (pirmiausia palaidinukes tvirtai rišo siūlais, o po to merkė į norimų spalvų dažus; smagiausia buvo palaidinukes išskalavus išvynioti ir pažiūrėti, kokie raštai ir spalvos gavosi). Psichologės užsiėmimo metu vaikai judesio pagalba spalvotomis kreidelėmis piešė jausmų apsaugos ratus, kūrė savo svajonių namų gatvę. Kiekvienos stovyklos dienos pabaigoje vaikai buvo apdovanojami dienos medaliais, o paskutiniąją dieną buvo įteikti ir diplomai už dalyvavimą stovykloje „SUPER".

Buvo labai smagi ir turininga stovykla. Prieš išsiskirdami vaikučiai dalinosi vasaros planais – kai kas vyks pas senelius, kai kas liks namie, vyks prie jūros ar ežero, kai kas (vyresni vaikai) vasaros metu susirado darbą. Rugpjūčio mėnesį taip pat planuojama kelių dienų stovykla ir ekskursija, jei planų nesujauks Covid-19 virusas.

Žemaičių Kalvarijoje „Vilties vėrinėlių" lankytojai ir vadovės džiaugėsi sulaukę karantino pabaigos – tai reiškė, kad stovykla vis dėlto vyks pilnu tempu. Programų vadovė Jolanta informavo, kad kai baigėsi mokslo metai, vadovės pakvietė vaikus į dienos stovyklą „Tikėjimas, viltis ir meilė". Labai aktuali ši tema, ypač šiam laikui. Dalyvavo dauguma centro lankytojų, tik keli dėl pateisinamų ir suprantamų priežasčių negalėjo. Šiais metais dažniau buvo renkamasi ne centre, bet gamtoje. Stovyklautojai važiavo į mokytojos Gitanos kaimo turizmo sodybą, ten vaikai maudėsi pirtyje, ežere. Išsiprausę visi grįžo švaručiai. Dar važiavo į Palangą, pabuvo prie jūros, lankė Gintaro muziejų, parką, Palangos bažnyčią. Grįžo pavargę, bet laimingi.

Džiugu, kad šiais metais kai kurie tėveliai prisijungė prie stovyklautojų. Jolantai buvo labai gera matyti didelę vėriniečių šeimą. Kaip ir kasmet, rytais dalyvauta šv. Mišiose, buvo nagrinėjama dienos tema ir pagal programą dalyvaujama įvairiose veiklose. Stovyklos uždarymas vyko vadovės Jolantos sodyboje, kur buvo kepama mėsytė, sportuojama, žaidžiama. Darže Jolanta vedė edukacinį užsiėmimą apie prieskonines žoles. Buvo smagu. Vaikai nenoriai atsisveikino... karantino metu visi buvo taip vieni kitų pasiilgę, kad net rimtų konfliktų neįvyko. „Tikrai – tikėjimas, viltis ir meilė mus gaubė kasdienoje", – rašė „Vilties vėrinėlio" vadovės.

Vilniaus „Vilties angelo" vadovė Lina rašė, kad dienos centre metai prasideda rugsėjį ir baigiasi tada, kai visi grįžta iš paskutinės vasaros stovyklos, išdžiovina palapines ir atgal į lentynas sudėlioja stalo žaidimus. Tada trumpam palėpėje būna tylu... Liepos pradžioje prie jūros vyko paauglių stovykla „Ypatingieji". Anot Linos, truputį buvo sunku grįžti į kasdienybę, bet visi grįžo tikrai stipresni. Įpusėjus liepai mažieji išvažiuoja į stovyklą rinkti patirčių visiems metams.

****

Iš tikrųjų, vasara yra atostogavimo ir stovyklavimo laikotarpis. Šiapus Atlanto šiemet bandoma poilsiauti, kiek sąlygos leidžia – arčiau namų, gamtoje su artimaisiais ar mažomis grupėmis. Iš tolo stebime, džiaugiamės ir truputį gal pavydime, kad Lietuvoje šią vasarą stovyklavimo tradicija galėjo tęstis beveik kaip įprasta. Reikia sau palinkėti, kad visi kitą vasarą galėsime stovyklauti.

„Vilties vėrinėlių" vaikai kaimo sodyboje.

Lituanistikos tyrimo centre vėl vyksta darbas: laukiame savanorių!

Živilė Garnienė Lituanistikos tyrimo centre. K. Lapienytės nuotr.

Illinojaus valstijai sušvelnino apribojimus dėl Covid-19 viruso, Lituanistikos tyrimo centro (LTC) darbuotojai vėl pradeda dirbti įprastu ritmu. Laikomės visų valstijos sveikatos nurodymų, tad pas mus atvykstančių prašome dėvėti kaukę.

Dėkojame visiems savanoriams, kurie padeda tvarkyti archyvus. ,,Dainavos" ansamblio narė Živilė Garnienė nuskenavo LTC saugomą ansamblio archyvą bei papildė jį ,,Dainavos" ansamblio nuotraukomis, programomis ir kita archyvine medžiaga. Dr. Linas Simonaitis ir Petras Simonaitis rūšiavo renginių programas, kurių turime iš visų Amerikos valstijų. Beje, P. Simonaičio kvietimu praeitą rudenį skautai sutvarkė LTC aplinką ir įrengė čia puikią laužavietę. Paulius Vitas, kuris jau ilgą laiką savanoriauja centre, katalogavo muzikologijos archyve saugomus DVD. Savanoriai yra neįkainojama pagalba! Jeigu turite šiek tiek laisvo laiko ir norite prisidėti prie lietuviškos veiklos, skambinkite tel. **773-434-4545** arba kreipkitės: **info@lithuanianresearch.org**

LTC inf.

Petras ir dr. Linas Simonaičiai tvarko lietuviškų renginių programas.

Paulius Vitas kataloguoja DVD. G. Vitienės nuotraukos

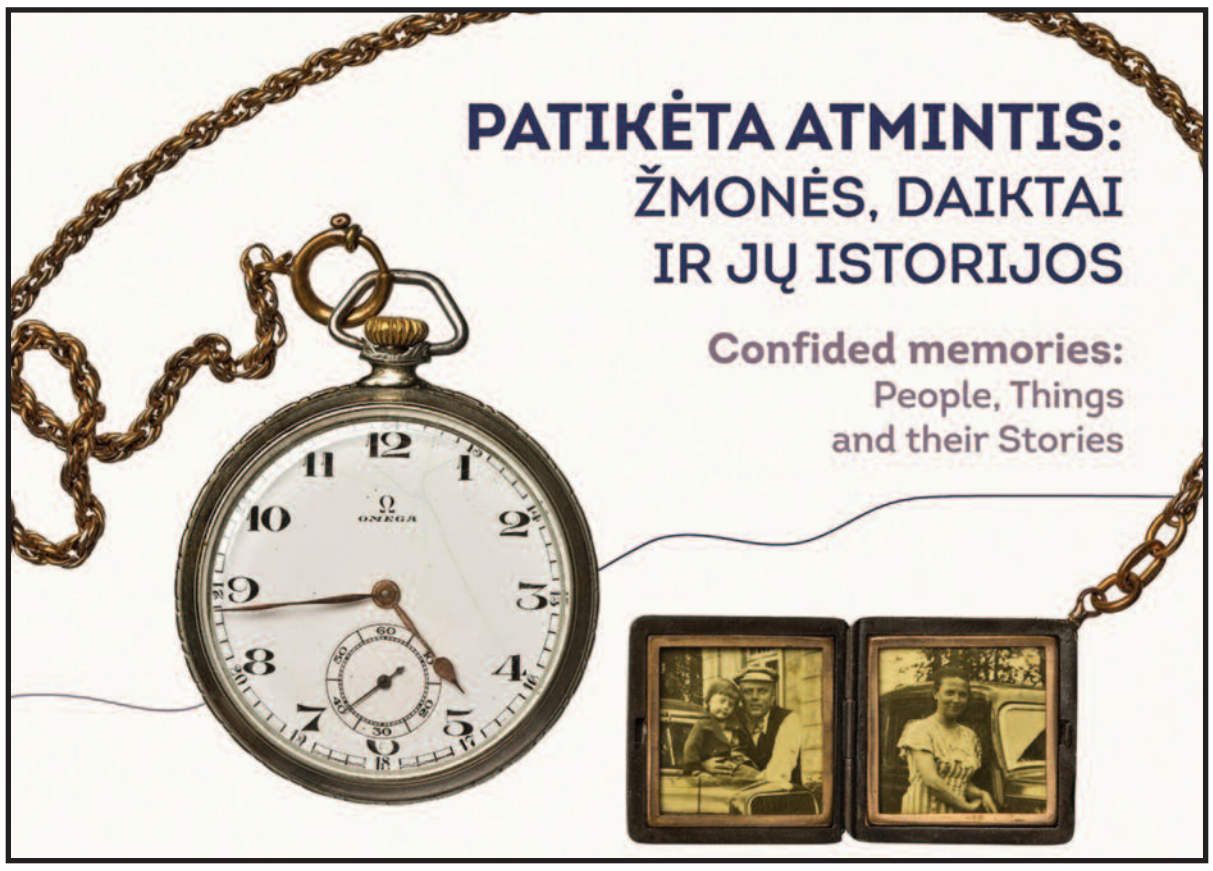

Parodos plakatas.

A. Vaškevičiaus nuotraukos

Dovanotos vertybės pasakoja mūsų istoriją

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Penkioliktąjį gimtadienį šiemet švenčianti Istorinė Lietuvos Respublikos Prezidentūra Kaune pakvietė į išskirtinę parodą „Patikėta atmintis: žmonės, daiktai ir jų istorijos", kurioje eksponuojamos šiai institucijai dovanotos vertybės. Daug tų vertybių į Kauną atkeliavo iš Jungtinių Amerikos Valstijų.

Mažųjų mecenatų skaičius auga

Naujosios parodos kuratorė dr. Ingrida Jakubavičienė pasakojo „Draugui", kad net 110 žmonių ir organizacijų patikėjo muziejui daugiau kaip 2 000 vertingų nuotraukų, istorinių artefaktų bei šeimos relikvijų. Ji džiaugėsi, kad visų donatorių, kuriuos parodos rengėjai pavadino „mažaisiais mecenatais" ir dovanojamų eksponatų skaičius nuolat auga, o tuo pačiu auga ir Istorinės Prezidentūros galimybės atkurti ir lankytojams pristatyti dar tikresnį to istorinio laikotarpio paveikslą.

„Bendras dovanotų vertybių skaičius jau artėja prie trijų tūkstančių. Naujajai parodai jau pradėjus veikti, pateikta naujų vertybių, o dovanotojų skaičius pasiekė 112. Visiškai akivaizdu, kad būtent dovanoti daiktai sudaro absoliučią daugumą mūsų institucijos eksponatų", – džiaugėsi I. Jakubavičienė.

Idėja apie galimą muziejaus įkūrimą šioje istorinėje vietoje kilo apie 1990 m., kai prieškariu buvęs valstybės Prezidento rezidencijos pastatas, sovietmečiu pavirtęs Pionierių rūmais, o vėliau – Mokytojų namais, buvo perduotas Vytauto Didžiojo karo muziejui. Nuo 2003 m. pradėti kaupti pirmieji dovanoti eksponatai, o nuo 2004 m. šie rūmai pateko LR Prezidentūros kanceliarijos žinion.

2005 m. liepos 3 d. Prezidentas Valdas Adamkus oficialiai perdavė istorinius Prezidentūros rūmus Kaune Nacionaliniam M. K. Čiurlionio dailės muziejui.

Daug dovanų atkeliavo iš Amerikos

Pasak I. Jakubavičienės, pirmoji ir labai vertinga dovana Istorinę Prezidentūrą pasiekė iš Lietuvos diplomato Kazio Lozoraičio, buvusio Lietuvos užsienio reikalų ministro, o vėliau ilgamečio Lietuvos diplomatijos tarnybos vadovo Stasio Lozoraičio sūnaus, kuris padovanojo itin vertingą 89 fotografijų rinkinį. Šios nuotraukos yra gerai žinomos, daug kartų publikuotos įvairiuose leidiniuose ir įvairiomis progomis. Kai 2013 m. Istorinė Prezidentūra surengė parodą apie inteligentų šeimas pirmojoje Lietuvos Respublikoje, vėl buvo sulaukta daug ir vertingų eksponatų. Dalį jų, paskolintų parodai, vėliau savininkai paliko institucijai kaip dovaną.

Naujoji paroda skatina dialogą, kas sudaro eksponato vertę, ar mums dar reikia autentiškų daiktų, iš kur sugrįžta patys vertingiausi eksponatai ir kodėl jie dovanojami muziejui? Paroda reikšminga ir tuo, kad „mažieji mecenatai" papasakojo jiems brangių daiktų istorijas ir pakvietė parodos lankytojus pažvelgti į savo šeimą bei pasvarstyti, kokie materialūs ar emociniai saitai sieja juos su išėjusiais šeimos nariais ir protėviais.

Parodos kuratorė pasakojo, kad dovanos į Istorinę Prezidentūrą atkeliavo iš įvairių asmenų, organizacijų bei vietų. Daiktai atkeliavo ne tik iš Lietuvos, bet ir iš Europos, taip pat JAV ir Australijos. Be jau minėto K. Lozoraičio, jų sulaukta iš Lietuvos politinio bei visuomenės elito palikuonių: prezidento Aleksandro Stulginskio dukters Aldonos Juozevičienės, ilgamečio Ministro Pirmininko Juozo Tūbelio vaikaičio Peter Kuhlmann, teisės profesoriaus Augustino Janulaičio vaikaičio Ramūno Janulaičio, architekto Vytauto Landsbergio-Žemkalnio sūnaus prof. Vytauto Landsbergio, žemės ūkio ministro Juozo Skaisgirio sūnaus Antano Skaisgirio ir vaikaitės Astos Skaisgirytės-Liauškienės, paskutiniojo LR vidaus reikalų ministro plk. Kazio Skučo dukterėčios Virginijos Skučaitės ir daugelio kitų.

Įvairių Kauno inteligentijos šeimų palikuonys bei giminės muziejui padovanojo ne vieną vertingą šeimos relikviją. Daugiausia eksponatų muziejui yra padovanoję Vilūnė Bučinskienė (545), Danutė Naginienė (466), Peter Kuhlmann (157), Kazys Lozoraitis (88), Jūratė Norvilienė (60) ir kiti.

I. Jakubavičienė džiaugiasi, kad dovanos pildo muziejaus fondus.

Sugrįžusios prezidentų relikvijos

Istorinė Prezidentūra vertingiausiais laiko eksponatus, tiesiogiai susijusius su prezidentų Antano Smetonos, Aleksandro Stulginskio ir Kazio Griniaus politine, visuomenine veikla bei asmeniniu gyvenimu. Per pastaruosius kelerius metus viena po kitos istorinės relikvijos pradėjo grįžti ir iš po pasaulį išblaškytų lietuvių bendruomenių. JAV Clevelando Lietuvių Bendruomenė (LB) 2016 m. perdavė lininį dekoratyvinį rankšluostį su išausta „Tautiška giesme", priklausiusį Prezidentui A. Smetonai. Šis rankšluostis, puošęs A. Smetonos namus Clevelande, buvo išgelbėtas per gaisrą, 1944 m. sausio 9 d. nusinešusį Prezidento A. Smetonos gyvybę.

Rankšluostį saugojo Prezidento vaikaitis Antanas Smetona (1939–2012), o po jo mirties rankšluostis buvo perduotas Lietuvių namams Clevelande kartu su kitais A. Smetonos daiktais, buvusiais jo vaikaičio žinioje. Luko Laniausko ir Lietuvių namų Clevelande vadovės Rūtos Degutienės prašymu dekoratyvinis rankšluostis buvo perduotas Istorinei Prezidentūrai.

Prezidentienės O. Stulginskienės nertas šalis keliavo į Ameriką ir grįžo atgal.

Visi parodos daiktai yra dovanoti muziejui.

Prezidentų relikvijos.

P. Bielskaus daiktai rasti visiškai atsitiktinai.

Smetonos rankšluostis.

„Drauge" jau rašėme apie tai, kad Australijos Adelaidės LB perdavė prezidentų A. Smetonos ir A. Stulginskio naudotus asmeninius daiktus – lazdą, samtį, barometrą, o 2019 m. muziejų pasiekė dar viena neįkainojama dovana – Amerikos lietuvių kultūros archyvas perdavė unikalią vienetinę aukso monetą-suvenyrą, dovanotą Prezidentui A. Smetonai.

Paklausta, kodėl šie daiktai į Lietuvą grįžta tik dabar, parodos kuratorė sakė, jog tai paskatino Lietuvos šimtmečio renginiai. Būta ir kitų priežasčių – pirmaisiais atkurtos Lietuvos dešimtmečiais buvo delsta, nes žvelgiant iš už Atlanto mūsų nepriklausomybė dar atrodė trapi. Dabar lietuvybę sauganti lietuvių išeivija jau yra garbaus amžiaus, ir dažnai jų anūkai lietuviškai nekalba ir su Lietuva stiprių sąsajų neturi. Bendruomenių atstovai supranta, kad laikui bėgant svečioje šalyje nebus kam tuos daiktus išlaikyti ir geriau juos sugrąžinti į Lietuvą, kur artefaktais bus tinkamai pasirūpinta.

Ypatinga prezidentienės šalio istorija

I. Jakubavičienė pastebi, jog iš to, kad kauniečiai mėgo brangius, patvarius daiktus galima daryti išvadą, kad jie puikiai suprato, kas vertinama Europoje, tikėjo šviesia savo valstybės ateitimi. Vienas įdomiausių parodos eksponatų – Prezidento Aleksandro Stulginskio žmonos Onos Stulginskienės rankomis nertas šalis. Šis ypatingas parodos eksponatas pasakoja svarbią ne tik Stulginskių šeimos, bet ir pačios Lietuvos istorijos dalį.

Apie 1930 m. prezidentienė Ona Stulginskienė po sunkių ūkio darbų nuosavame Jokūbavo ūkyje laisvalaikiu nėrė šį šalį vyro Aleksandro Stulginskio jauniausiai seseriai Barborai, gyvenusiai Amerikoje. Dar apie 1901 m. beveik visa Stulginskių šeima patraukė į JAV, kai mirus motinai Marijonai, tėvas likvidavo ūkį ir vaikams išdalino jų dalis. Tuomet vyresnieji broliai Jonas, Pranciškus, Povilas bei sesuo Barbora nusipirko „šipkartes" ir išvyko į Ameriką laimės ieškoti. Įsikūrė Westville, Illinojaus valstijoje.

Kaip ir dauguma „grynorių" bangos emigrantų, jie sunkiai dirbo anglies kasyklose, tačiau ilgainiui neblogai gyveno. Lietuvoje likęs Aleksandras Stulginskis, tapęs Lietuvos prezidentu, panoro atnaujinti ryšius su Amerikoje gyvenančiais artimaisiais. Broliai buvo atvykę į gimtinę, aplankė Jokūbave įsikūrusią Aleksandro šeimą. Tačiau Barbora į Lietuvą negrįžo, tad nunėrusi šalį, O. Stulginskienė 1930 m. jį išsiuntė į JAV paštu.

Praėjus dešimtmečiui, Lietuvoje likusią Stulginskių šeimą ištiko tragedija: sovietų už politinę ir visuomeninę veiklą Nepriklausomoje Lietuvoje 1941 m. birželį į Sibirą buvo ištremti Aleksandras ir Ona Stulginskiai. Jų dukters trėmimo metu nebuvo namuose, tad ji liko Lietuvoje, bet ryšys su tėvais buvo nutrauktas ilgiems dešimtmečiams.

1944 m., nežinodama tėvų likimo ir baimindamasi į Lietuvą sugrįžtančių sovietų, Aldona Stulginskaitė kartu su vyru nutarė trauktis į Vakarų Europą. Tik 1949 m. A. Stulginskaitei pavyko pasiekti JAV, kur netruko susitikti su tėvo artimaisiais. Iš tėvo sesers Barboros ji gavo jos motinos nertą šalį, kuris daug metų Aldonai tarnavo kaip brangus motinos prisiminimas. Nors tėvams iš Sibiro sovietai 1956-aisiais leido grįžti į Lietuvą, tačiau A. Stulginskaitė daugiau niekada nesusitiko su savo motina, o tėvą pirmąkart po daugelio metų apkabinti galėjo tik 1965 metais. Istorinį šalį muziejui padovanojo O. Stulginskienės proanūkė Rita Račkutė-Bieliauskienė.

Sugrįžo prabangūs Smetonų giminės indai

Parodoje dėmesį iš karto atkreipia ir prezidento Antano Smetonos dukters Marijos Valušienės namuose naudoti prabangūs sidabriniai stalo įrankiai ir indai, pagaminti Varšuvos brolių Hempelių fabrike XX a. pradžioje. Spėjama, jog šį sidabrinį servizą 1927 m. rugsėjo 10 d. Prezidentas A. Smetona su žmona Sofija įteikė dukrai kaip vestuvinę dovaną. Dalis servizo Smetonų namuose tikriausiai buvo naudojama gerokai anksčiau ir galėjo būti iš pačios S. Smetonienės (Chodakauskaitės) kraičio, nes ant ampyro stiliaus įrankių įspausta monograma panaši į Chodakauskų herbą.

Brangią dovaną M. Valušienė išsivežė pasitraukdama iš Lietuvos 1940 m. birželio 15 dieną. Ir nors išeivijoje teko verstis sunkiai, bet servizas niekada nebuvo parduotas ar užstatytas lombarde. Po M.Valušienės mirties šį servizą perėmė jos vyro pulkininko Aloyzo Valušio sesuo Elena Valušytė-Rūkštelienė, o Nacionaliniam M. K. Čiurlionio dailės muziejui 2000-aisiais metais dovanojo jos sūnus Anthony Rūkštelė.

M. Valušienei su šeima traukiantis iš Lietuvos, teko palikti ir kitų brangių daiktų. 2016 m. į muziejų sugrįžo ir Prezidento dukros šeimai priklausęs solidus Čekoslovakijos „Royal Ivory" porceliano fabrike pagamintas pietų servizas. Valušių namuose paliktais daiktais rūpinosi vyro tėvai ir sesuo Birutė Valušytė. Po B. Valušytės mirties jos turtą perėmusi Eglė Burkšaitytė nutarė indus padovanoti muziejui net neįtardama, jog tikroji šio servizo savininkė – prezidento dukra M. Valušienė.

Parodoje vienas stendas skirtas ir prezidentų knygoms. Ritos Jurkevičienės muziejui padovanotos Aleksandrui Stulginskiui priklausiusios 1909 m. lotynų kalba išleistos knygos „Psychologia. Philosopia naturalis" tituliniame puslapyje puikuojasi Prezidento parašas, o pati knyga mums atskleidžia, jog A. Stulginskis gerai mokėjo lotynų kalbą, domėjosi psichologija bei filosofija.

Prezidento Antano Smetonos asmeninę biblioteką primena dvi knygos. Pirmoji – Petro Rutkausko dovana – 1935 m. Kaune išleistas Platono veikalas „Sokrato gynimasis teisme ir Kritonas", kurią iš graikų kalbos vertė pats A. Smetona. Ji mums liudija apie A. Smetonos akademinius gebėjimus – nepriekaištingą senosios graikų kalbos bei filosofijos išmanymą ir apie literatūrinę meistrystę. Antroji – Antano Vaičiūno dovanota 1930 m. Kaune išleista A. Smetonos knyga „Vienybės gairėmis" svarbi dėl įrašo tituliniame puslapyje – prezidentas ją dedikavo Valstybės teatrui, kurį mėgo ir globojo.

Kviečia dovanoti ir kitus

Tarp parodos mecenatų yra ir tokių, kurie muziejui dovanojo ne jų šeimai priklausiusius, bet netikėtai atrastus daiktus. Štai Vidmantas Šablinskas remontavo Aukštojoje Panemunėje įsigytą namą ir netikėtai atlupęs sienas rado prezidento kanceliarijos viršininkui kunigui Pijui Bielskui priklausiusius reikmenis – jo bloknotą, asmeninį antspaudą, blankus.

Rengiant parodą stengtasi, kad joje būtų kuo įvairesni daiktai, pristatantys kuo išsamesnį to laikotarpio vaizdą. Todėl čia ir baldai, ir rūbai, ir avalynė, ir knygos bei indai, taip pat kiti daiktai. Štai, pavyzdžiui profesorius Vytautas Landsbergis padovanojo istorikės Marijos Urbšienės siuvinėtą rankinuką, kurį galima dabar pamatyti.

I. Jakubavičienė džiaugiasi, kad įvairūs daiktai nenukeliavo į antikvariatą ir nebuvo parduoti, o buvo padovanoti muziejui. Tiesa, dar nemažai istorinių vertybių yra privačių asmenų rankose, bet bėgant laikui gal ir jie atsiduris muziejininkų žinioje.

„Reikia pastebėti, kad visų trijų pirmųjų šalies prezidentų istorinių vertybių iki mūsų dienų išlikę labai nedaug, nėra gausu ir kitų to meto daiktų. Ir tai suprantama – sovietmečiu tokius daiktus turėti buvo pavojinga, žmonės bijojo atsidurti Sibire, tad žinomas ne vienas atvejis, kai vertingos 191–1940 metų fotografijos vengiant galimų nemalonumų tiesiog buvo sudegintos", – apgailestavo I. Jakubavičienė.

Parodos, kuri veiks visus metus – iki kitų metų liepos 6-osios – kuratorė tikisi, kad ši ekspozicija paskatins ir kitus vertingų daiktų turėtojus pasidalinti jais su visuomene, padovanoti muziejui, kad tuos daiktus, dažnai pasakojančius ne tik šeimos, bet ir visos šalies istoriją galėtų pamatyti ir kiti. O tai, kad dovanotos vertybės saugiai prižiūrimos ir labai vertinamos, įrodo ir ši paroda.

M. Valušienės servizas – parodos puošmena.

LIETUVA IR PASAULIS

Parengė Vitalius Zaikauskas

Neramina didelės Rusijos karinės pratybos

Vilnius (BNS) – Lietuvos krašto apsaugos ministerija išsakė susirūpinimą dėl Rusijos paskelbtų didelio masto kovinių pratybų, nes jos vyksta tvyrant įtampai Kaukaze ir Ukrainoje.

Maskvos teigimu, patikrinime dalyvauja 150 tūkst. karių, daugiau nei 26 tūkst. vienetų ginkluotės ir kovos technikos, apie 400 orlaivių ir per 100 laivų.

„Tokio masto kovinis patikrinimas, vykstantis Armėnijos ir Azerbaidžano konflikto eskalacijos metu, taip pat besitęsiančios Rusijos agresijos Ukrainos atžvilgiu fone kelia susirūpinimą", – nurodė ministerijos visuomenės informavimo skyrius.

Ragina Rusiją prisipažinti numušus lėktuvą MH17

Vilnius (ELTA) – Prisimindama prieš šešerius metus įvykusią lėktuvo MH17 katastrofą, Lietuva solidarizuojasi su aukų artimaisiais ir remia jų bei Nyderlandų vyriausybės pastangas siekti Rusijos atsakomybės už šią tragediją pripažinimo Europos žmogaus teisių teisme, taip pat ir Nyderlandų pradėtą 4 įtariamųjų teismo procesą. Šios tragedijos kaltininkai turi būti patraukti baudžiamojon atsakomybėn, rašoma ministerijos pareiškime.

Rusijos ambasada Lietuvoje stebisi tokiu Lietuvos URM pareiškimu, nes esą jame mechaniškai atkartojami nepagrįsti, politiškai motyvuoti Jungtinio tyrimų komiteto kaltinimai, kad esą Rusija yra susijusi su šia tragedija. Teigiama, kad Rusija pateikė daug informacijos šiam komitetui, tačiau ja nebuvo pasinaudota.

Lietuva ragina Rusijos Federaciją pagaliau pripažinti Jungtinio tyrimų komiteto (JTK) pateiktas išvadas apie jos vaidmenį numušant lėktuvą MH17 ir besąlygiškai bendradarbiauti su JTK ir Nyderlandų teismu.

Malaizijos oro linijų lėktuvas MH17 buvo numuštas 2014 metų liepos 17 dieną virš laikinai okupuotos Ukrainos teritorijos BUK tipo raketa, kuri buvo įvežta iš Rusijos Federacijos ginkluotųjų pajėgų 53-iosios priešlėktuvinės brigados, dislokuotos netoli Kursko. Katastrofos metu žuvo visi 298 juo skridę asmenys.

Paskelbtas konkursas dėl paminklo A. Smetonai

Vilnius (Kultūros ministerijos inf.) – Kultūros ministerija paskelbė Vilniaus centre planuojamo paminklo pirmajam Lietuvos prezidentui Antanui Smetonai architektūrinės idėjos konkursą.

Įamžinant A. Smetonos atminimą, keliama užduotis pabrėžti jo reikšmę Lietuvai ir tinkamai pagerbti šią istorinę asmenybę objektu, kuris derėtų prie esamos aplinkos.

Projektų paraiškų laukiama iki rugsėjo 2 dienos.

Vyriausybė šių metų kovą paminklą A. Smetonai nusprendė statyti sostinės Gedimino prospekte, kitapus Vinco Kudirkos aikštės. Paminklą tikimasi pastatyti 2021-aisiais.

Statys antkapinį paminklą Biržiškoms

Vilnius (BNS) – Šiemet Vilniuje, Rasų kapinėse, planuojama pastatyti antkapinį paminklą čia palaidotiems Biržiškoms.

Lietuvos nacionalinis muziejus konkurso nugalėtoju pripažino skulptoriaus Mindaugo Junčio projektą „Kelias". Pagal jį, numatyta sukurti po atskirą antkapinį paminklą keturiems Biržiškų šeimos nariams – Vaclovui Biržiškai, Viktorui Biržiškai, Mykolui Biržiškai ir Bronislavai Šėmytei-Biržiškienei.

„Kiekvienam asmeniui sudėtas atskiras 'kelias'. Jis prasideda nuo žemės gana grubiai apdirbtu akmeniu, tęsiasi laisvos formos, dinamišku siluetu ir pereina per 'žydėjimo' zoną, kyla į viršų, kur įgauna aiškesnę ir konkretesnę formą", – sumanymą aiškino skulptorius. Antkapinį paminklą įrengti ketinama iki lapkričio pradžios.

Nepriklausomybės Akto signataras, Lietuvos kultūros ir literatūros istorikas Mykolas Biržiška (1882–1962) ir jo šeimos nariai – žmona Bronislava Šėmytė-Biržiškienė (1879–1955), broliai Vaclovas (1884–1956) ir Viktoras Biržiškos (1886–1964) Rasų kapinėse Vilniuje ilsisi nuo 2018 metų liepos 11 dienos. Tuomet jų palaikai iškilmingai perlaidoti iš JAV.

Vilnių ir Paryžių sujungia unikali foto paroda

Vilnius (BNS) – Vilnių ir Paryžių sujungė unikali foto paroda apie gyvenimą sostinėse karantino metu.

Atidarymo renginiai vyko abiejų šalių ambasadose.

„Idėja surengti virtualią fotografijos parodą gimė karantino metu, pamačius ištuštėjusias Paryžiaus gatves, sustojusį didmiesčio ritmą ir netikėtai įsivyravus tylai. Pasirodė, kad ta tyla yra universali ir ji paradoksaliai suartino Vilnių ir Paryžių", – sakė Lietuvos ambasadorius Prancūzijoje Nerijus Aleksiejūnas.

Parodos kuratorė bei fotografinio filmo „Paris – Vilnius. Išgyventi nenuspėjamą" (pranc. Paris – Vilnius. Le silence spectaculaire) autorė yra Prancūzijoje gyvenanti lietuvių menininkė Jolita Renė.

Parodoje pristatoma devynių fotografų – Michel Bourguet, Olivier Marchesi, Ludo Segers, Edvardo Blaževič, Ramūno Danisevičiaus, Algimanto Kunčiaus, Justino Stacevičiaus, Beno Gerdžiūno ir Domanto Umbraso – fotografijos, kuriose užfiksuoti unikalūs Prancūzijos ir Lietuvos sostinių vaizdai karantino laikotarpiu.

Virtualią foto parodą bei fotografinį filmą galima pasižiūrėti specialiai šiam projektui sukurtoje interneto svetainėje http://paris-vilnius.lt

Tyla ištuštėjusiuose Paryžiuje ir Vilniuje. Rengėjų nuotr.

Rusija ir Kinija siekia pakenkti prezidento rinkimams

Washingtonas (ELTA) – Rusija ir Kinija bando pakenkti JAV demokratijai, artėjant lapkritį vyksiantiems prezidento rinkimams, pareiškė demokratų kandidatas į prezidentus Joe Biden, remdamasis gaunamomis žvalgybos ataskaitomis. „Rusai bando delegitimizuoti mūsų rinkimų procesą. Faktas", – sakė J. Biden.

„Kinija ir kiti taip pat imasi veiksmų, kuriais siekiama, kad mes prarastume pasitikėjimą (rinkimų) rezultatu", – pridūrė jis.

Praeitų metų pabaigoje JAV saugumo pareigūnai perspėjo, kad priešiškos užsienio šalys bandys kištis į 2020 m. rinkimus, siekdamos „pakenkti mūsų demokratinėms institucijoms, paveikti viešąją nuomonę ir valdžios politiką".

JAV žvalgybininkai patvirtino, kad Rusija kišosi į 2016 m. rinkimus, kad paveiktų juos Donald Trump naudai, kuris neigė kaltinimus ir ragino kurti geresnius santykius su Rusijos prezidentu Vladimiru Putinu.

ES pasmerkė JAV sankcijas dėl „Nord Stream 2"

Briuselis (ELTA) – Jungtinėms Valstijoms pradėjus imtis priemonių dėl prieštaringai vertinamo Rusijos dujotiekio „Nord Stream 2" projekto, ES diplomatijos vadovas Josep Borrell pasmerkė JAV dėl ekonominių sankcijų taikymo.

J. Borrell teigė, kad Washingtono antrinės sankcijoms subjektams, kurie turi verslo ryšių su JAV priešininkais, kenkia Europos bendrovėms, vykdančioms „teisėtą verslo veiklą".

Jis taip pat paminėjo sankcijas Iranui, Kubai ir Tarptautiniam Baudžiamajam Teismui. ES esą prieštarauja JAV politikai įvesti sankcijų priemones bendrovėms ir asmenims visame pasaulyje.

„Esu sunerimęs dėl augančios sankcijų naudojimo ar grasinimų JAV sankcijomis Europos bendrovių ir interesų atžvilgiu", – pareiškė J. Borrell.

„Ten, kur sutampa bendri užsienio ir saugumo politikos tikslai, galima pasiekti didelių rezultatų koordinuojant tikslingas sankcijas su partneriais. Atsiradus nesutarimų dėl politikos, Europos Sąjunga visada yra atvira dialogui, tačiau jis negali vykti grasinimų sankcijomis fone", – tikino ES diplomatijos vadovas.

J. Borrell pranešimas pasirodė po to, kai JAV prezidento Donald Trump administracija nusprendė įtraukti „Nord Stream 2" į sankcijų projektą, pagal kurį prie dujotiekio prisidėjusiems subjektams gali būti nutraukta prieiga prie JAV finansų sistemos.

Vokietija yra viena pagrindinių dujotiekio projekto dalyvių. „Nord Stream 2" beveik padvigubins rusiškų dujų eksportą į šią šalį.

JAV žingsnis reiškia, kad Vokietijos bendrovėms bus taikomos sankcijos net ir už nedideles investicijas į „Nord Stream 2".

V. Putinas nurodė skubiai surengti karines pratybas

Maskva (ELTA) – Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas nurodė skubiai surengti karines pratybas, kuriose dalyvauja 150 tūkst. karių, šimtai lėktuvų ir karinio jūrų laivyno laivų. Šiomis pratybomis siekiama užtikrinti saugumą Rusijos pietvakariuose.

„Rusijos ginkluotųjų pajėgų vyriausiojo vado sprendimu Pietų ir Vakarų karinių apygardų kariai dalyvauja skubiose karinėse pratybose", – teigė šalies gynybos ministras Sergejus Šoigu.

Pratybose dalyvauja 150 tūkst. karių, įskaitant oro pajėgų karius ir Šiaurės ir Ramiojo vandenyno laivynų pėstininkus, daugiau nei 400 lėktuvų ir 100 laivų. Be kitų vietų, pratybos bus vykdomos Juodojoje ir Kaspijos jūrose.

Pratybomis siekiama patikrinti Rusijos kariuomenės pasirengimą užtikrinti „saugumą Rusijos pietvakariuose, kur išlieka didelė terorizmo grėsmė". Taip pat siekiama pasiruošti pratyboms „Kavkaz-2020", sakė gynybos ministerija.

Prancūzijoje vėl degė gotikinė katedra

Nantes (ELTA, BNS) – Liepos 18 d. vakariniame Prancūzijos mieste Nantes katedros viduje įsiplieskė didelis gaisras.

Prancūzijos televizijos reportažuose matyti, kaip pro pagrindinius vitražus tarp XV amžiaus katedros dviejų bokštų veržiasi juodi dūmai.

XV a. pradėtoje statyti Šv. Petro ir Šv. Pauliaus gotikinė katedra buvo nusiaubta gaisro 1972 m. Tuo metu ją atstatyti užtruko 13 metų. 2015 m. Nantes degė Šv. Donatiano ir Šv. Rogatiano bazilika. Ugnis suniokojo tris ketvirčius bazilikos stogo.

Pernai balandį liepsnos nusiaubė ir Paryžiuje nuo XIII a. stovinčią Dievo Motinos katedrą. Dėl gaisro katedros smailė sugriuvo. Katedrai atstatyti prireiks mažiausiai kelerių metų.

Kiek vėliau ugniagesiai paskelbė suvaldę gaisrą ir nurodė, kad padarytos žalos negalima lyginti su pernai įvykusiu gaisru Paryžiaus Dievo Motinos katedroje. Tąsyk liepsnos prarijo viduramžių paminklo stogą ir smailę, o pats pastatas vos nesugriuvo.

„Žala padaryta pirmiausia vargonams, kurie atrodo visiškai sunaikinti. Jų platforma labai nestabili ir gali įgriūti", – sakė regiono ugniagesių vadovas generolas Laurent Ferlay.

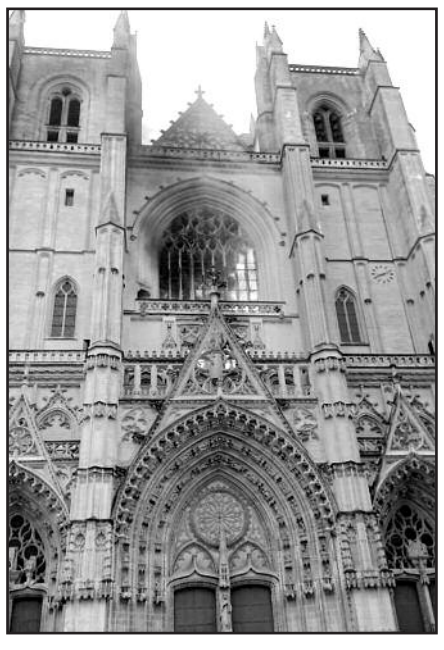

Ugnis sunaikino itin vertingus vargonus bei vitražus. Global24/News nuotr.

Prancūzijos prokurorai pradėjo tyrimą dėl galimo padegimo. Pasak prokurorų, gaisras kilo trijose skirtingose vietose.

LIETUVOS VYČIAI

Iš „Vyčio" istorijos

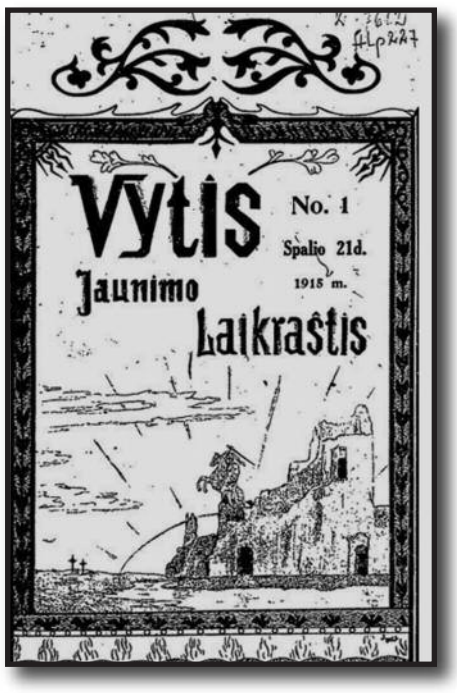

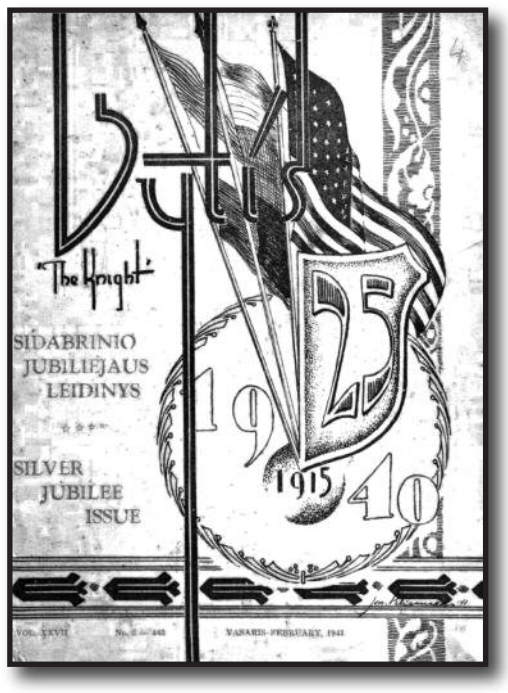

Lietuvos vyčiai – Romos katalikų jaunimo organizacija – viena seniausių, jei ne pati seniausia veikianti patriotinė, Lietuvą mylinti organizacija JAV. Ji buvo įsteigta 1913 m. balandžio 27 d. Lawrence, Massachusetts. Organizacijos steigėjas – Mykolas Norkūnas. Vienas iš Norkūno pirmųjų šalininkų buvo laikraščio „Draugas" pirmasis redaktorius kun. Antanas Kaupas. Jie organizaciją nutarė pavadinti „Lietuvos sakalai". Globėju pasirinktas Lietuvos globėjas šv. Kazimieras. Buvo kreiptasi į Lietuvių katalikų federaciją, prašant oficialaus pripažinimo.

Kai lietuvių spauda pranešė apie steigiamąjį susirinkimą ir jo nutarimus, M. Norkūnas susilaukė gausių atsiliepimų iš kunigų, vargonininkų ir studentų. Kalbėdamas jaunimo klausimu Amerikos lietuvių katalikų federacijos kongrese Pittsburghe (PA). 1913 m. M. Norkūnas pristatė jaunimo organizacijos idėją ir laukė federacijos pritarimo. Organizacijos pavadinimas buvo pakeistas į „Lietuvos vyčiai", šv. Kazimieras buvo patvirtintas organizacijos globėju, o prisiimtas šūkis „Dievui ir Tėvynei". Patvirtintas ir Lietuvos vyčių simbolis: raitelis su iškeltu kardu joja į kairę pusę, o kryžius virš kardo reiškia vyčių idealą – Jėzų Kristų. Ženkliukui buvo gautas patentas Mykolo Norkūno vardu.

Sėkminga pradžia

Trečiajame metiniame suvažiavime/seime 1915 m. liepos 1–2 d., vykusiame Čikagoje Šv. Jurgio parapijos salėje, buvo pranešta, kad iki šio suvažiavimo ir nuo organizacijos įsteigimo narių padaugėjo iki 3,000 (30 skyrių/kuopų). Buvo suruošta daug vakarų su vaidinimais, koncertais, paskaitomis apie organizaciją ir kt. Buvo steigiamos lituanistinės mokyklos, ruošiamos tautinio meno parodos, išvykos į muziejus bei kitas kultūrines įstaigas. Dauguma lietuvių iš gimtojo krašto atvyko nežinodami „anei druko, anei rašto", todėl mokyklos, vakariniai kursai, įvairios iškylos ne vienam norinčiam mokytis davė progos ir paramos.

Organizacijai augant nebuvo galima apsieiti be savojo laikraščio. Tad šiame suvažiavime/seime buvo nutarta steigti laikraštį „Vytis". Kupini entuziazmo seimo/suvažiavimo atstovai surinko 50 dol. laikraščiui išleisti ir palaikyti. 1915 m. spalio 21 d. išleistas Lietuvos vyčių organizacijos žurnalo „Vytis" pirmas numeris (731 West 18th St., Chicago, IL). Jis buvo 6 ½ x9 ½ colių formato ir 24 puslapių apimties. Išrinkti pirmieji laikraščio redaktoriai – dr. Aleksandras M. Račkus ir prof. Kazys Pakštas, o pirmasis administracijos vadovas buvo Leonardas Šimutis, kuris vėliau redagavo laikraštį „Draugas". „Vytis" išvydo pasaulį geltonais viršeliais su dailininko Izidorio Ilekio piešiniu. Nors ir nedidukas,tai vis dėlto buvo katalikiškos jaunimo spaudos pradžia! Aplink naująjį laikraštį greit susispietė anuometiniai jaunieji rašytojai, prisidėdami poezija, proza, paskaitomis. Taip pat tais metais buvo priimtas oficialus vyčių himnas, muziką kuriam parašė komp. A. Aleksnis, o žodžius – garbės narys kun. dr. Motiejus Gustaitis. Buvo ruošiami vaidinimai ir muzikiniai spektakliai.

Sava spaustuvė

1916 m. suvažiavimo metu balsuota „Vytį" leisti kas savaitę ir steigti nuosavą spaustuvę. Šie nutarimai dėl Pirmojo pasaulinio karo tuo metu nebuvo įgyvendinti. Dėl vietos spaustuvei kuopose kilo nesutarimų. Tuo metu vyčiai daugiausiai dirbo padėdami lietuviams, nukentėjusiems nuo karo ir pabėgusiems į Rusiją. Nariai daug aukojo.

Organizacijos penkmečio suvažiavime, kuris vyko 1917 m. liepos 23–27 d., Brooklyne (NY), buvo pranešta, kad „Vyčio" spausdinama net 4,000 egzempliorių, jo formatas – 7 7/8 x 11 colių. 1918 m. suvažiavimo delegatai nutarė spaustuvę steigti ne Wilkes-Barre, bet Pittsburghe, kur buvo stipresnė Vyčių organizacija. Sudarytas komitetas, kuris galėtų realizuoti centro valdybos nutarimą. Nuosavos spaustuvės steigimui paspartinti nutarta, kad po suvažiavimo „Vyčio" redaktorius vyks į skyrius rinkti aukų. Tais metais organizacijos gyvenimą pradėjo įvairinti nauji balsai iš Lietuvos. „Vytyje" pradėjo bendradarbiauti poetas Vincas Mykolaitis-Putinas, Pranciškus Juras, L. Šilelis (Leonardo Šimučio slapyvardis), Aleksandras Aleksandravičius (vėliau Aleksis) ir kt.

1919 m. rugpjūčio 12–14 d. Pittsburghe, vykusiame septintajame metiniame suvažiavime buvo paskirtos pirmosios trys premijos (po 10 dol.) už geriausius „Vytyje" paskelbtus straipsnius apie fizinį auklėjimą, meną ir kun. A. Juškos biografiją.

1920 m. „Vytyje" įvestas skyrius „Jaunimas Lietuvoj".

1921 m. liepos 5–7 d. suvažiavimą rengė Čikagos vyčių apskritis/apygarda. Vėl ilgai svarstytas spaustuvės steigimo klausimus, kuriame nuspręsta išrinkti komitetą, kuris galutinai apspręstų spaustuvės steigimą. Rugsėjo 15 d. – istorinė organizacijai diena – už 10,000 dol. buvo nupirkta Žemaičio ir Pajausko spaustuvė Čikagoje (4736 South Wood St.). Spaustuvės fonde tuo metu organizacija turėjo 2,000 dol., todėl komitetas ir centro valdyba nutarė reikiamą sumą surinkti aukomis ir paskolomis. Vyčiai žinią sutiko su dideliu džiaugsmu. Per tris mėnesius skyriuose/kuopose iš savanorių aukotojų ir skolintojų buvo surinkta 3,000 dol. Likusi suma paskirstyta kuopoms/skyriams pagal narių skaičių. Taip pat tais metais „Vytyje" buvo įvestas sporto ir jaunamečių skyriai. Vedamajame straipsnyje redakcija pabrėžė, kad šis skyrius bus „'jūsų', jaunamečiai, vadas, rodąs kelią didelėn šeimynon", kurioje nėra pavojaus nei tikėjimo, nei tautybės atžvilgiais. Skyrius bus „jūsų veidrodis, kuriame matysite savo veikimą; jis taip pat bus tiltas per platųjį okeaną, jungiąs su vienmečiais broliukais ir seselėmis Lietuvoj".

1924 m. rugpjūčio 26–28 d. Homestead (PA), vykusiame suvažiavime/seime buvo nutarta vyčių spaustuvės patalpose įsteigti rinktinės lietuvių literatūros knygynėlį ir sudaryti revizijos komisiją, kuri kas tris mėnesius tikrintų vyčių spaustuvės finansinę būklę.

Pirmieji sunkumai

1925 m. birželio 30 d.–liepos 1–2 d., suvažiavimas vyko Bostone (MA), Šv.. Petro lietuvių parapijoje. Seimas/suvažiavimas priėmė sumanymą „Vyčio" bendradarbių prašyti laikraščiui pateikti daugiau straipsnių, liečiančių Lietuvos ir tautos istoriją.

1927 m. birželio 7–9 d. Elizabeth (NJ), vyko sukaktuvinis suvažiavimas (15 m.). Buvo nuspręsta birželio 14 d. ruošti ekskursiją į Lietuvą ir nuvežti gen. S. Žukauskui auksinį kardą. Kardui pirkti išrinkta komisija. Ši dovana vyčiams kainavo daugiau kaip tūkstantį dolerių. Kardas gen. S. Žukauskui įteiktas per „Pavasario" sąjungos jubiliejinio kongreso dainų šventę Kaune liepos 4 d. Iš „Vyčio" buvo išimtas „Šurum-Burum" skyrius, kuriame buvo dedami asmenis pašiepiantys, užgaulūs straipsniai. Laikraštin imta dėti daugiau straipsnių kultūrinėmis temomis ir skatinančių jaunimą stoti į Lietuvos vyčių organizaciją.

1928 m. suvažiavimas vyko rugpjūčio 21–23 d. Čikagoje. Iš centro valdybos pranešimų pasirodė, kad organizacija paaugo, padaugėjo narių, bet ją slegia sunkumai dėl spaustuvės išlaikymo. Narių mokesčių „Vyčiui" leisti neužteko, todėl reikėjo skolintis iš spaustuvės fondo. Be to, reikėjo grąžinti skyriams ir nariams paskolas, suteiktas spaustuvei pirkti. Seime buvo patvirtinti nutarimai „Vytyje" dėti daugiau žinių iš kuopų bei apygardų/apskričių veiklos ir steigti vyčių namo fondą. Tais pačiais metais įsirašė 500 naujų narių.

1929 m. suvažiavimas vyko rugpjūčio 5–7 d. Clevelande (OH). Buvo pranešta, kad spaustuvės apyvarta siekia 9,000 dol. Nupirktas naujas linotipas (intertype).

1930 m. suvažiavimas vyko Kenosha (WI). Vėl keltas klausimas dėl organizacijos didelės skolos (6,000 dol.) privatiems asmenims, kurie skolino spaustuvei, firmoms ir pačiai spaustuvei (1,325 dol.) už „Vyčio" spausdinimą. Buvo nutarta „Vytyje" anglų kalba dėti informaciją apie Lietuvą, sporto žinių, korespondencijų iš kuopų, jei tokių bus, humoreskų. Visa kita – lietuvių kalba.

1931 m. organizacijai buvo sunkūs. Pranešta, kad narių staiga sumažėjo iki 1,854 ir net 25 proc. nėra sumokėję metinio nario mokesčio. Prie to dar prisidėjo spaustuvės ir „Vyčio" išlaidos. Centro valdyba buvo priversta sumažinti „Vyčio" egzempliorių skaičių bei paploninti patį leidinį. Nepaisant sunkios finansinės padėties, nariai neprarado vilties. Suvažiavimas vyko rugpjūčio 18–20 d. Brooklyne (NY). Buvo priimtas nutarimas, kad Centro valdyba būtų įpareigota smulkmeniškai ištirti spaustuvės naudingumą ir apie tai padaryti pranešimą kitame suvažiavime.

Nukelta į 10 psl.

Iš „Vyčio” istorijos

Atkelta iš 9 psl.

Spaustuvė uždaroma

1932 m. organizacijos dvidešimtmečio sukakties suvažiavimas vyko rugpjūčio 16–18 d. South Bostone (MA). Po šio suvažiavimo organizacijos padėtis nepagerėjo. Finansinė padėtis buvo sunki. Be to, slėgė užsitraukta skola perkant spaustuvę. Pastangos, kad naštai palengvinti skyriai paaukotų bent po 10 dol., nebuvo sėkmingos, nes nedarbas krašte dar nebuvo atslūgęs. Dauguma narių nepajėgė sumokėti net centro mokesčio. Sumažėjo kuopų, veikimas susilpnėjo. Buvo nutarta nuo naujųjų metų „Vytį” leisti kartą per mėnesį.

1934 m. suvažiavimas vyko rugpjūčio 7–9 d. New Yorke. Pranešimai nebuvo džiuginantys. Dėl nedarbo daugumos narių laiku nesumokėjo nario mokesčio. Spaustuvei už „Vyčio” spausdinimą sumokėta tik dalis.

1935 m. rugpjūčio 13–15 d. suvažiavimas vyko Hartforde (CT). Buvo pranešta, kad atgaivintos kelios kuopos ir apygardos. Nutarta „Vytį” kiek galima sulietuvinti, dėti daugiau straipsnių lietuvių kalba, įvesti beletristikos, knygų recenzijų, sunkiau suprantamų lietuviškų žodžių aiškinimo skyrių.

1943 m. dėl Antrojo pasaulinio karo metinis suvažiavimas neįvyko. Rugpjūčio 14–15 d. Newark (NJ), buvo sušaukta tiktai centro valdybos ir artimesniųjų kuopų bei apygardų valdybų speciali konferencija. Šie metai buvo taip pat sunkūs. Karas dar labiau retino narių gretas. Konferencijos didžiausias rūpestis buvo rasti būdų išdui papildyti. Visi matė pavojų – „Vyčiui” stojus eiti, sustotų ir organizacijos veikimas.

Spaustuvės direktoriai buvo priversti spaustuvę uždaryti, o „Vyčiui” leista ieškoti kitos spaustuvės. Laikinai „Vytį” spausdinti sutiko laikraščio „Darbininkas” spaustuvė. Visa redakcija bei inventorius buvo perkelti į Bostoną. Redaktorius liko Čikagoje. Reikėjo persitvarkyti. Gegužės mėn. „Vyčio” ketvirtasis numeris išėjo iš „Darbininko” spaustuvės ir gerokai lietuviškesnis, be menkaverčių straipsnių, su reikšmingomis nuotraukomis bei geresniu turiniu. Konferencija nutarė: toliau ieškoti „Vyčiui” leidėjų ir rėmėjų; kiekvienas narys prašomas į savo kuopą įrašyti bent vieną naują narį; nariams, esantiems karinėje tarnyboje, rašyti laiškus, palaikyti juose vyčių dvasią bei apie juos rašyti laikraščiuose; sužeistiems karo ligoninėse siųsti „Vytį” ir kitus lietuviškus laikraščius bei knygas; už kare žuvusius užsakyti šv. Mišias, aplankyti jų tėvus, gimines, pareikšti jiems užuojautą. Tais metais JAV kariuomenės įvairiuose daliniuose buvo daugiau negu 700 vyčių.

Reikalai pakrypo į gerąją pusę

1944 m. suvažiavimas vyko rugsėjo 23–24 d. New Yorke. Pranešta, kad „Vyčio” leidimo reikalai pakrypo į gerąją pusę. Nors karo metu viskas dvigubai pabrango, bet į pagalbą atėjo vyčių kuopos, apygardos ir kai kurie organizacijos veteranai. Praėjusių metų konferencijoje iškelta mintis ieškoti „Vyčiui” garbės leidėjų rado pritarimo. Daug suaukota. Taip pat prie sėkmės gerokai prisidėjo skelbimų spausdinimas. Daug laiko skirta susirašinėjimui su nariais JAV kariuomenėje ir „Service Members letter box” skyreliui. Suvažiavime svarbiausiu svarstytas uždarytos spaustuvės Čikagoje klausimas. Vyko išsamios diskusijos ir buvo nuspręsta, kad nuomą už spaustuvę už visus metus sumokės pavieniai vyčiai, kuopos ir apygardos.

1945 m. suvažiavimas vyko rugsėjo 21–23 d. Cicero (IL). „Vyčiui” paremti buvo surengta loterija ir South Boston (MA) suruoštas banketas. Išleisti trys padidinti „Vyčio” numeriai.

Spaudos išlaidas apmokėjo kelios apygardos buvo pajamų ir už skelbimus. Taip pat prie „Vyčio” palaikymo prisidėjo nariai. Šiame suvažiavime buvo galutinai nupręsta spaustuvę parduoti. „Vytyje” buvo paskelbta, kad spaustuvė su visu turimu inventoriumi parduodama ir pirmenybė teikiama organizacijos nariams. Neatsiradus tokio pirkėjo, bus parduota dalimis iš varžytinių. Pirkėjas atsirado – viena lietuvių spaustuvė Čikagoje.

1946 m. rugsėjo 20–22 d. suvažiavimas vyko Worcester (MA). Nutarta, kad „Vyčio” redakcija turi gerinti laikraščio turinį, talpinti daugiau trumpų, jaunimui įdomių straipsnių, lietuvių liaudies dainų tekstų, populiarių amerikiečių dainų, palaikant sporto, humoro skyrius, dėti daugiau nuotraukų iš kuopų ir apygardų veiklos.

1948 m. rugsėjo 10–12 d. suvažiavimas vyko Detroite (MI). „Vytis” jau itin įdomus turiniu. Nuo naujųjų metų įvesti lietuvių ir anglų kalbų skyriai. Nutarta kuopų susirinkimuose bent trečdalį valandos skirti diskutavimui kai kurių „Vytyje” skelbiamų straipsnių temomis.

1949 m. rugsėjo 9–11 d. suvažiavimas vyko Elizabeth (NJ). Jame nuspręsta „Vytyje” ruošti „K of L Calendar”, kur kas mėnesį būtų pranešta apie ruošiamus renginius ir vakarus.

1952 m. suvažiavimas vyko rugsėjo 15–19 d. Dayton (OH). Buvo nutarta, kad kiekviena apygarda išrinktų korespondentą ir kad jis teiktų „Vyčiui” žinių apie apygardos ir jai priklausančių kuopų veikimą.

1954 m. „Vyčio” spausdinimas iš Bostono, buvo perkeltas į Putnam, Nekaltojo Prasidėjimo seserų spaustuvę (CT). Buvo sudaryta redakcijos patariamoji komisija.

1956 m. „Vytyje” įvestas skyrius „Mergaičių pasaulis”.

1961 m. „Vyčio” spausdinimas buvo perkeltas į ViVi spaustuvę, Čikagoje. Techniniu požiūriu žurnalas nukentėjo. 1965 m. spaustuvininkas tik perfotografavo mašinėle rašytus straipsnius.

1962 m. 49-asis suvažiavimas rugpjūčio 17–19 d. vyko Newark (NJ). Pranešta, kad kuopose esama 1,800 narių.

1993 m. žurnalas leistas kas mėnesį nuo lapkričio iki birželio. O liepos/rugpjūčio ir rugsėjo/spalio mėn. buvo leidžiamas kas du mėnesius New Yorke.

Žurnalo tikslai ir uždaviniai

Per visą „Vyčio” leidimo laikotarpį žurnalo pagrindinis uždavinys buvo informuoti oganizacijos narius apie įvykius JAV, Lietuvoje, lietuviškose bendruomenėse. Tai buvo būdas naujus emigrantus iš Lietuvos sudominti lietuvybe, lietuvių kalba bei papročiais, skatinti juos tuos papročius išlaikyti.

Žurnalo leidyba taip pat buvo būdas supažindinti narius su įvykiais Washingtone, dėl JAV nepripažinimo Baltijos kraštų okupacijos. Buvo rašomi straipsniai, laiškai JAV senatoriams ir Kongreso nariams, prašant pagalbos pripažinti, kad Estija, Latvija ir Lietuva buvo sovietų okupuotos.

Žurnalo turinys pasikeitė 1988–1990 m., kai Lietuva iškovojo nepriklausomybę. Daugiau dėmesio imta skirti įvykiams Lietuvoje. Nariai buvo vėl raginami rašyti laiškus Kongreso nariams, senatoriams ir JAV prezidentui, prašant Lietuvai pripažinimo. Nariai taip pat buvo raginami dalyvauti demonstracijose ir renginiuose savo bendruomenėse bei Washingtone. Buvo rašoma apie pagalbą Lietuvai per naująjį organizacijos padalinį „Aid to Lithuania, Inc.”, kuris buvo įsteigtas 1990 m. suvažiavime Pittsburghe.

1998 m. „Vyčio” spausdinta 2,641 egz. (2641 W. 45th Place, Chicago, IL).

2003 m. „Vyčio” tiražas – 2,380 egz.

2013 m. – 1,400 egz.

Nuo leidinio įsteigimo 1915 m. pasikeitė 35 redaktoriai. 1942–1946 m. „Vytį” redagavo Ignas Sakalas (organizacijos auksinio jubiliejaus proga 1963 m. jis parašė ir išleido „Lietuvos Vyčiai Amerikoje. Katalikiškojo jaunimo organizacijos veikimo žymesni bruožai”). Ilgus metus dauguma straipsnių buvo rašomi lietuvių kalba. Dabartiniame „Vyčio” žurnale skelbiami straipsniai ir žinios anglų kalba. Retkarčiais pasirodo sveikinimų vyčiams ar eilėraščių lietuvių kalba.

Žurnalo šiandiena

Nuo 2009 m. organizacijos „Vytis” žurnalą redaguoja garbės narys Robert A. Martin, Jr. Iš pradžių žurnalas buvo leidžiamas kas du mėnesius. Dėl didėjančių spausdinimo išlaidų nuo 2016 m. žurnalas leidžiamas keturis kartus per metus, įskaitant metinio narių suvažiavimo leidinį. Žurnale rašo kuopų, apygardų ir centro valdybos nariai, dvasios vadas bei kiti. Pasakojama apie kuopų ir apygardų susirinkimus, organizacijos padalinių veiklą, metinius suvažiavimus, skelbiamos suvažiavimų rezoliucijos, būsimų įvykių kalendorius, mirties pranešimai, rašinių konkurso laimėtojų rašinėliai, giesmės/dainos, muzika/natos, nušviečiamos parapijų šventės, tautinės šventės, veikia „Lietuviškos virtuvės” skyrius. Informuojama apie įvykius Lietuvoje, jos sunkumus, pasiekimus ir renginius. Spausdinami Lietuvos užsienio reikalų ministerijos, LR Prezidento pranešimai bei sveikinimai, proginiai dvasininkų sveikinimai. „Vytyje” pranešamos žinios iš JBANC. „Vytis” remia lietuvišką paveldą. Nariai bendruomenėse raginami rengti lietuviškus renginius. Jei negalima suruošti minėjimo ar kito renginio, raginama remti kitų rengiamas tokias šventes, renginius, programas (t. y. šokių ir dainų šventes, religinius jubiliejus).

Metinė žurnalo prenumerata yra įskaičiuojama į metinės narystės mokestį, bet galima prenumeruoti ir atskirai. Žurnalo pirmajame puslapyje skelbiama prenumeratos kaina: JAV – 40 dol. metams, vienas numeris – 7.50 dol., užsienyje – 45 dol. metams ir 10 dol. už vieną numerį. Šiuo metu turime 20 prenumeratorių. Nariai ir prenumeratoriai „Vytį” gali skaityti internete, nes gauna prisijungimo kodą ir slaptažodį. Prenumeruoti galima per internetą: koflvytis@sbcglobal.net. Popierinis žurnalas siunčiamas paštu.

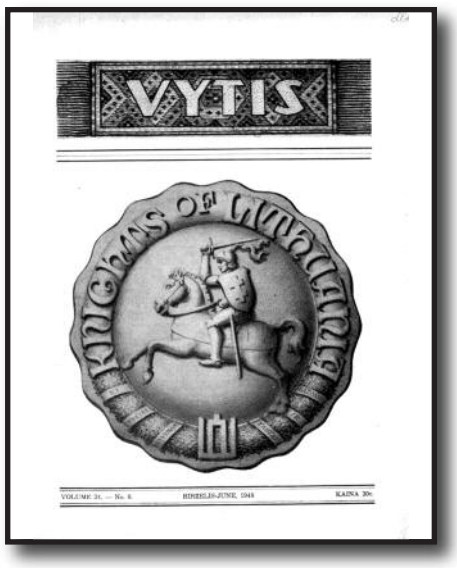

Per gyvavimo šimtmetį „Vyčio” išvaizda daug kartų keitėsi ir priklausė nuo redaktorių kūrybingumo. Šiuo metu spausdinimas yra labiau ištobulintas. Ilgus metus leidinys buvo nespalvotas. Po kurio laiko atsirado spalvotas viršelis, dabar visas žurnalas yra spalvotas. Išvaizdą ir puslapių skaičių lėmė organizacijos biudžetas. Didžiausias numeris paprastai būna skirtas metiniam visuotiniam narių suvažiavimui – iki 75 psl. Kiti numeriai – iki 36 psl. Žurnalą finansiškai remia Lietuvos vyčių organizacija, prisideda skaitytojų ir dosnių rėmėjų aukos. Iškilus finansiniams sunkumams kelis kartus gelbėjo organizacijos padalinys Lietuvos vyčių fondas, padengęs leidybos išlaidas. Prie žurnalo išlaikymo prisideda ir proginiai sveikinimai bei aukos metiniame suvažiavime.

Daugiausia skaitytojų yra buvę apie 5,000, – tiek, kiek yra buvę organizacijos narių. Šiuo metu žurnalą skaito 1,000 skaitytojų. Dabartiniu metu „Vytis” spausdinamas „Russ Print Shop”, Hebron, IN, ir siunčiamas iš Valparais, IN.

„Vytis” jau pasitinka 105-uosius metus! Ir daugelį metų šis žurnalas buvo spausdinamas tik lietuvių kalba.

Parengė:
Robert A. Martin, Jr.
Lietuvos vyčių garbės narys,
„Vytis-The Knight” redaktorius

Regina Juškaitė-Švobienė
garbės narė, Lietuvos vyčių centro
valdybos pirmininkė ir
ryšių su visuomene komiteto pirmininkė

Šaltiniai:

„Lietuvos Vyčiai Amerikoje – katalikiškojo jaunimo organizacijos penkiasdešimties metų veikimo žymesnieji bruožai”, Ignas Sakalas, 1964 m.

„Lithuanian Fraternalism: 75 year of US Knights of Lithuania”, William Wolkovich-Valkevičius, 1988 m.

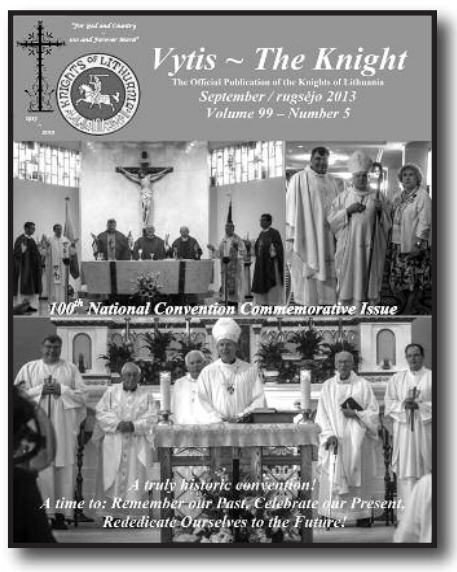

Metinis LKMA narių suvažiavimas

JAV Lietuvių katalikų mokslo akademijos (LKMA) 2020 metų narių suvažiavimas įvyks **rugsėjo 12 d. nuo 12 val. p. p. iki 5 val. p. p.** Planuojame susirinkti Nekalto Prasidėjimo Vargdienių seserų vienuolyno ,,Raudondvaryje", 600 Liberty Highway Putnam, CT. (Jei koronavirusas vėl pradėtų plisti, suvažiavimą rengsime virtualiai, naudojant ZOOM. Artėjant suvažiavimo datai bus išsiųsti pranešimai.)

Bus renkama JAV LKMA Taryba. Balsavimas vyks elektroniniu būdu rugsėjo 1–10 dienomis (balsavimo lapeliai bus išsiųsti artėjant suvažiavimui).

Kandidatai į Tarybą yra:

dr. Mirga Girniuvienė (dabartinė pirmininkė)
dr. Aleksas Gedmintas (dabartinis vicepirmininkas)
Onutė Traitor (dabartinė sekretorė)
Povilas Rizauckas (dabartinis narys)
dr. Žara Girniūtė (JAV LKMA narė)
dr. Ramūnas Kondratas (JAV LKMA narys ir VU muziejų direktorius)

Suvažiavimo programa:

12–1 val. p. p. – Užkandis ir balsavimo rezultatai (**dr. Tomas Girnius**)
1–2 val. p. p. – „Why Lithuanian Philosophers Can and Should Read Aquinas" (**dr. Jonas Knašas**)
2–3 val. p. p. – ,,How and why superstitions, magic, and myths are constructed and why they are relevant to Lithuania and Eastern Europe" (**dr. Barbara Tedrow**)
3–4 val. p. p. – Užkandis ir pirmininkės pranešimas (**dr. Mirga Girniuvienė**)
4–5 val. p. p. – Sekretorės žodis (**Onutė Traitor**)

Jei turite klausimų, prašome skambinti pirmininkei
Tel. **978-328-3792** arba rašyti el. paštu **mgirnius@hotmail.com.**

JAV LKMA veikla:

- rūpinasi, kad lietuvių kultūrinis palikimas būtų išsaugotas, prieinamas ir naudojamas;
- skirsto dr. Juozo Kriaučiūno fondo stipendijas magistro ar doktorato siekiantiems studentams;
- stengiasi suburti lietuvius katalikus mokslininkus, gyvenančius JAV.

LKMA pirm. Mirga Girniuvienė

Vieta, kur susitinka JAV lietuviai

DRAUGAS

Seniausias lietuviškas laikraštis pasaulyje
Leidžiamas nuo 1909 m.
Sužinokite vienas apie kitą
Susipažinkite su lietuviška veikla – nuo vandenyno iki vandenyno
XXI a. „Draugas" – laikraštis jums!

NAUJIEMS PRENUMERATORIAMS

metams – 110 dol. **pusmečiui – 65 dol.**
internetinė (pdf) metams – 99 dol. **3 mėn. – 30 dol.**

Siunčiu _____ dol.
Vardas, pavardė _____
Adresas: _____
Miestas _____ valstija_____ zip _____
el. pašto adresas _____

Čekį siųskite:
DRAUGAS, 4545 W. 63rd. St.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-585-9500 www.draugas.org

skelbimai@draugas.org

„Draugo" prenumeratoriai gali skaityti „Draugą" internete be jokio papildomo mokesčio. Pageidaujantys turėtų parašyti apie tai administracijai:
administracija@draugas.org
ir gauti „log in" bei slaptažodį.

www.draugas.org – 773-585-9500

BENDRAUKIME!
www.facebook.com/draugolaikrastis
www.draugas.org

CHIRURGAI

PETRAS V. KISIELIUS, MD, FACS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
Tel. 331-221-9004

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Remkime Draugo fondą

Nuo 1992 metų Draugo fondas padeda išlaikyti mūsų lietuvišką, katalikišką „Draugo" laikraštį. Prisiminkite Draugo fondą savo testamente. Keletas stambesnių palikimų užtikrins „Draugo" laikraščio gyvavimą daugelį metų!

DRAUGO FONDAS

4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629 • tel. 773-585-9500
www.draugofondas.org

Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčios
(2745 W. 44th St., Chicago, IL)
durys atvertos lietuviškoms šv. Mišioms.
Visus kviečiame dalyvauti!
Liepos 26 d. 10 val. ryto švęsime septynioliktąjį eilinio laiko sekmadienį. Eucharistijos šventimą atnašaus kun. Gediminas Keršys.
Mišioms reikia užsiregistruoti parapijos raštinėje:
Tel.: 773-523-1402.
Į šv. Mišias atvykite 20 min. anksčiau.
Pageidautina dėvėti savo kaukę (neturintiems parūpinsime)

Šv. Kazimiero Los Angeles parapija praneša, kad dėl koronaviruso susirgimų skaičiaus didėjimo šv. Mišios laikinai **vyks tik šeštadieniais 6 val. v. (anglų ir lietuvių k.).**
Būtina išankstinė registracija
tel.: 323-664-4660 arba 310-804-7549.

Parodos atidarymo akimirka. Autoriaus A. Plioplio (k.) žodis. Nuotr. iš Roberto Vito FB

A. Plioplio instaliacijoje – spalvota minčių poezija

Liepos 19 dieną Jaunimo centre esančioje Čiurlionio meno galerijoje buvo atidaryta nauja Audriaus Plioplio paroda, pavadinta ,,Vieniems/Vien jiems ir Libyan Sybil".

Šią meno instaliaciją įkvėpė vienas netikėtas įvykis. Jauna poetė Sandra Avižienytė, rengdama savo naują poezijos knygą ,,Psichopatija" kreipėsi į dr. A. Plioplį – neurologą, mokslininką, pakviesdama jį bendradarbiauti. Šis dviejų menininkų bendradarbiavimas įkvėpė naujų idėjų jų kūrybai. Atsidėkodama už pagalbą rengiant knygą, poetė parašė eilėraštį, kurį dedikavo A. Pliopliui. Šis nusprendė padėkoti S. Avižienytei sukurdamas meno instaliaciją pagal jos eilėraštį. Nauja instaliacija gimė kaip ankstesnių A. Plioplio darbų transformuotas tęsinys: dalį anksčiau sukurtų paveikslų, menininkas supjaustė į delno dydžio gabalėlius, ant kurių matyti žmogaus smegenų skenavimo nuotraukų fragmentai, paties autoriaus užrašytų pamąstymų ištraukos. Iš šių spalvotų ankstesnių paveikslų gabalėlių menininkas išdėliojo S. Avižienytės sukurto ir jam dedikuoto eilėraščio žodžius. Parodoje eksponuojama instaliacija – iš pirmo žvilgsnio atrodo tarsi padrikai išdėlioti spalvotai margi gabalėliai. Tačiau atidžiau pažvelgus – juos gali skaityti kaip poetinį tekstą.

A. Plioplio paroda – vienas iš pirmųjų ženklų, kad Čikagos lietuvių kultūrinis gyvenimas pamažu atsigauna po to, kai šių metų kovo mėnesį dėl COVID-19 pandemijos buvo uždrausti visi renginiai.

,,Draugo" inf.

Menininkų S. Avižienytės ir A. Plioplio bendradarbiavimas įkvėpė naują parodą.
Nuotr. iš A. Plioplio *Youtube* kanalo.

S. Dariaus ir S. Girėno paminėjimo metu liovėsi lietus

Padedamas vainikas – kaip pagarbos ir dėkingumo ženklas lakūnams didvyriams S. Dariui ir S. Girėnui. LR generalinio konsulato Čikagoje nuotr.

Lietingą liepos 19-osios rytą, Čikagos lietuviai susirinko prie istorinio Stepono Dariaus ir Stasio Girėno paminklo Marquette Parke. Čia buvo minimos 87-osios lakūnų Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydžio per Atlantą metinės. Prieš pat minėjimo pradžią debesys prasisklaidė ir iki tol lijęs lietus liovėsi. Tikriausiai ir gamta tokiu būdu pagerbė du lietuvius lakūnus. Minėjimo metu didvyrių žygis buvo pagerbtas įnešant Lietuvos ir JAV vėliavas, prie paminklo padėtas atminimo vainikas. Sveikinimo žodį tarė JAV Lietuvių Bendruomenės (LB) Marquette Parko apylinkės valdybos pirmininkė Auksuolė Kišonaitė-Marciulevičienė, LR generalinio konsulato Čikagoje atstovė kultūrai Ieva Dilytė, apie skrydžio istoriją plačiau pasakojo Amerikos lietuvių inžinierių ir architektų sąjungos pirmininkė Aurelija Dobrovolskienė, Amerikos lietuvių tarybos pirmininkas Saulius V. Kuprys ir Lietuvos Šaulių sąjungos išeivijoje atstovas Darius Gražys. Po minėjimo buvo aukojamos šv. Mišios Švč. Mergelės Marijos Gimimo bažnyčioje.

Dėkojame **Marquette Parko Bendruomenei, Amerikos lietuvių tarybai, Lietuvių inžinierių ir architektų sąjungai ir Lietuvos Šaulių sąjungai už iniciatyvą ir aktyvią veiklą saugant istorinę Lietuvos atmintį ir puoselėjant lietuvybę išeivijoje.**

LR generalinio konsulato Čikagoje inf.

Paminklas S. Dariui ir S. Girėnui Čikagos Marquette parke pastatytas 1935 m. (architektas Charles B. Koncevic, skulptorius Raoul Josset) ir yra vienas iš nedaugelio originalių *art deco* stiliaus memorialinių paminklų mieste. Čikagos Midway oro uoste 2010 m. buvo atidengta memorialinė lenta, įamžinanti Dariaus ir Girėno transatlantinį žygį.

http://draugokalendorius.org

COVID-19: Liepos 20 d., 11 val. 30 min.

	Užsikrėtusių	Išgijusių	Mirusių
Pasaulyje	14,739,289	8,791,026	610,725
JAV	3,919,540	1,803,220	143,447
Lietuvoje	1,947	1,601	80

www.draugas.org